

A 2091

Õesti rahwa
mõistatused.

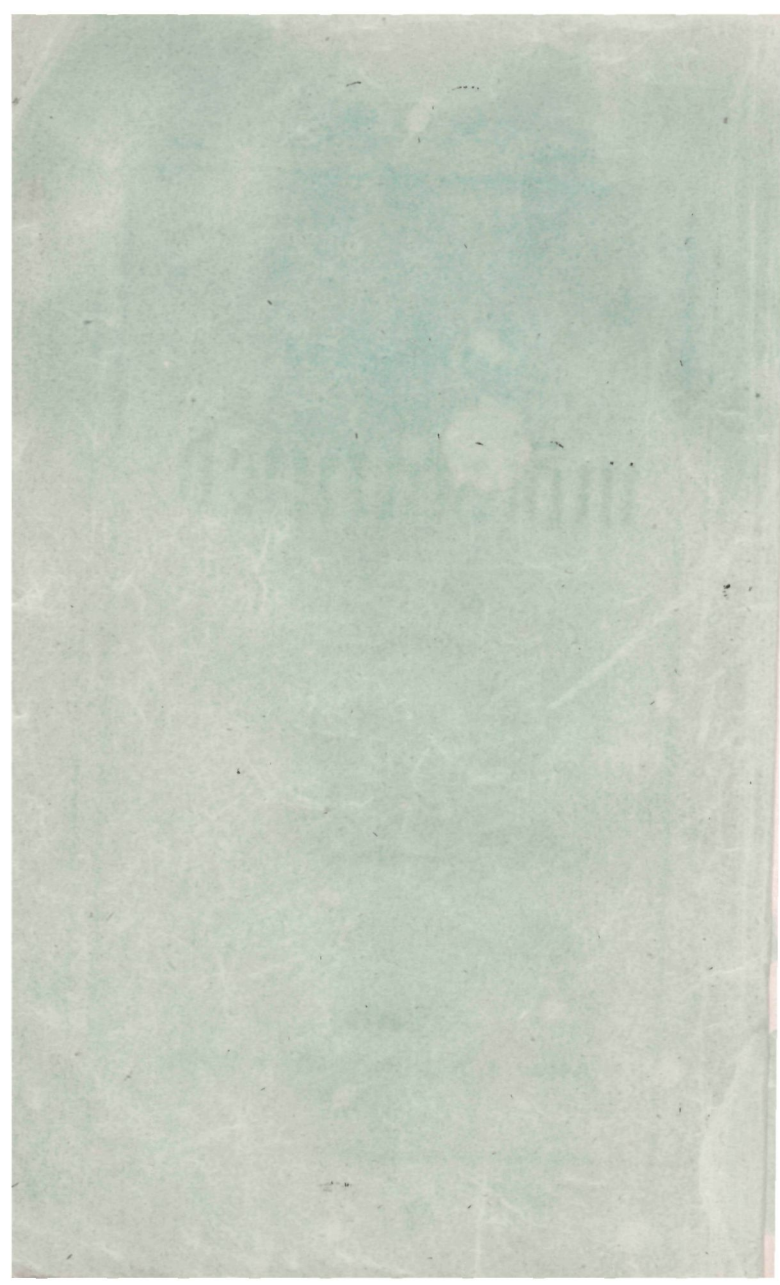
Kokku kogunud

M. J. Eisen.

Tartus.

Trükitud R. U. Hermann'i kulu ja kirjadega.

1890.

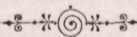
A 2091

Gesti rahwa
mõistatused.

Kokku kogunud

M. J. Eisen.

H. Lellep

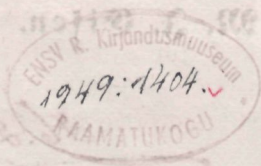
Tartus, 1889.

Trükitud R. A. Hermann'i kulu- ja kirjadega.

Õigusteadus

Mõistlused

Õigusteadus

Õigusteadus

Õigusteadus

Kes jääb kõnnib kõrta mööda,
Astub aia äärta mööda,
Piirab pilliroogu mööda,
Üles tõuseb tõstemata,
Maha lasseb lastemata ?

Küübib Hiigla tark Kalewipoja seltsilistelt Lennuki laewameestelt, kui targa tütar laewamehed kapsa aiast magamast põlle sisse noppinud ja koju taadile näha toonud. Hiigla tark tunnistab mehi ja paneb neile ülemal seiswa mõistatuse mõistmiseks ette. Kii pea kui aga keeletark laewameeste hulgas mõistatuse kuulab, kostab ta :

Mina mõistan, miks ei mõista :
Mesilane linnukene,
Erlane hellakene,
See'p see kõnnib kõrta mööda,
Astub aia äärta mööda,
Piirab pilliroogu mööda,
Üles tõuseb tõstemata,
Maha lasseb lastemata !

Aga tark uuesti mehi tunnistama ja küüfima :

Kesje maitseb mereft wetta,
 Joob jänul jöest wetta,
 Wõtab wetta hallikasta,
 Katsub küla kaewudesta,
 Kiwikildude keskelta?

Keeletark kärmesti wasta:

Wikerkaar wana wennikene,
 See'p see maitseb mereft wetta,
 Joob jänul jöest wetta,
 Wõtab wetta hallikasta,
 Katsub küla kaewudesta,
 Kiwikildude keskelta.

Hiigla tark kolmat korda küsima:

Mõistke, mõistke, mehikesed:
 Mis tuleb ammudes arusta,
 Singudes finisalusta?

Miisama osawalt nagu kaks korda enne wastab keeletark sellegi küsimise pääle:

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Wihm tuleb ammudes arusta,
 Singudes finisalusta.

Kui Hiigla tark seda wiisi laewameestele kolm mõistatust ette pannud ja iga korra õige wastuse saanud, tunneb ta ära, et need targad mehed on, kellega tal tegemist, ja jelle pärast annab ta tütrele käsu, neid sinna tagasi wiia, kust tütar nad toonud.

Nii oli siis terane, osaw mõistatuste mõistmine see abimees, kes Kalewipoja seltsimehed Hiigla targa

majaft wabaks päästis, kus targa tütar neid enesele muidu ehk mängukamiks oleks pidanud. Tuba see tunnistab, et wanalgi ajal mõistusest suurt lugu peeti. Mõistuse järele-katsumiseks pruugiti tavalisest mõistatusi, mis ennemuiste dieti moodis oliwad. Tuli peig pruuti kosima, pandi peiule mõistatusi ette. Mõistis peig teraselt mõistatused ära, siis teati kohe, et mehel terane mõistus pääs. Mõistatuste äramõistmise palgaks langes siis peiule igatsetud neiu.

Käägitakse, et korra mõistatus ühe wangigi surmast päästnud. Surma mõistetud wangi tütar tuli kohtumõistjate juurde ja palus oma isale elu kinkida. Kohtumõistjad lubasiwad kõik muud tütre palwed täita, mis mitte isale armuandmise pääle ei käinud. Kurwa siidamega läks tütar ära. Wäljas seistes kuulis ta oma isa wangitornis haledasti kange nälja ja jänu üle kaebawat. Tütrel ei olnud mingisugust toitu ega jooki kae pärast ega raha neid osta. Siisgi leidis ta nõuu. Ta nägi oherdi maas olewat. Sellega puuris ta seina sisse angu ja imetas läbi angu oma isa. Nõnda imetades targatas talle midagi meelde. Ta läks kohtumõistjate juurde tagasi, kes ta palweid täita lubanud. — „Mina annan teile mõistatusi mõista,“ ütles ta kohtumõistjatele. „Mõistate minu mõistatusi ülesse, siis surgu mu isa, nagu te seda soowite. Ei mõista te mu mõistatusi mitte ülesse, siis tunnistate seega, et teil mõistust ei ole kohtuasju seletada ja et siis ka mu isa ilma asjata olete surma mõistnud. Ei mõista te mu mõistatusi mitte ülesse, siis peate mu isa wangist elusalt lahti päästma!“ — Kohtumõistjad, kes oma suure tarkuse pääle lootiwad, oliwad selle ettepanekuga rahul. Ta nüüd andis armas-

taja tütar kohtumõistjatele oma mõistatusse mõista: „Kiwi õue toodi, süda sisse loodi, kelle tütar ma olen, selle emaks ma sain,“ ehk teisendi järele: „Tema minu isa, mina tema ema, keda ma imetan, on minu ema mees!“ Kohtumõistjad arvasiwad, arvasiwad, murdsiwad pääd mehe wiisi, aga mõistatusse otsust kätte ei saanud. Ei aidanud muu nõuu kui pidiwad wangile wiimaks elu kinkima ja wangi wabaks päästma.

Teine wang pääsis wana jutu järele wähe teist wiisi mõistatusse abil wangist lahti. Wangimaja aknast wälja waadates nägi wang ühel päewal kaks warest furnud hiire (põrsast) wedawat. Kui wangi jälle kohtu ette kutsuti ja temale ta wiimane otsus ette loeti, mis ta süüdlaseks mõistis, ütles wang kohtule, et see teda ülekohtusel wiisil süüdlaseks mõistnud ja kohtumõistjatel küll mõistust kohtumõistja ametiks pääs ei ole. See ütlus pahandas kohtumõistjaid. Nad pärisiwad seletust. „Kui te kõik asjad arwate endid õieti ära seletada wõiwat, siis seletage mulle, mis see on: „Mure lind istub puuris, näeb kaks kolmat wedawat, kolm pääd ja kahetja jalga?“ — Kohtumõistjad ei wõinud seda mõistatust seletada. Et mitte ülekohtuse kohtumõistja nime kanda, lastsiwad nad wangi lahti.

Nagu mõistatuste mõista andmine Kalewipoja selfilistele tunnistab, — kui see tõesti Kalewipoja luffu kuulub — on Eesti rahwa mõistatused wäga wanad. Sellesamale otsusele jõuame ka, kui oma mõistatust muude Soome sugu rahwaste mõistatustega wõrdleme. Meis leiame mõndagi, mis meie mõistatustega üsna ühte lähewad. Selle pärast arwawad mõned, et osa meie mõistatust juba sel ajal olemas

olnud, kui meie esiivanemad oma sugulastega veel ühes elasiwad. Olgu nüüd lugu nimetatud arwamisega kudas on, tähele panna tuleb niisugust ühteminemist ometi ja see annab hääd ainet uurimiseks ja wõrdlemiseks. Ühised on nimelt niisugused mõistatused, mis kudagi wiisi meie hariduse ajalukku wõi looduse nähtustesse puutuwad.

Niisama tunnistab mõistatuste wanadust nende keeleline külg. Mitmes mõistatuses leiame sõnu, mille tähendus praegusele põlwele hoopis wõõras on. Aga wanemate neid õppides hoidsiwad lapsed neid põlwest põlwe alal, ilma et hiljem isegi enam neid õieti oleksiwad mõistnud. Sel kombel juhtus aga ka fergelt, et need, kellel sõna tähendus wõõraks jäänud, sõna ära wäanasiwad ja temale endisest kujust lahku minewa kaju andsiwad. Seda näitawad mitme mõistatuse teisedid wäga selgesti.

Suure ea auu ei jaks ometi kaugeltgi kõik mõistatused enestele teenida. Palju neist on koguni noored, mõned nii noored, et neid nende nooruse pärast rahwa mõistatuste hulka ei tohi panna. Ehk küll mõni mõistatus ühes ehk teises korjanduses rahwamõistatuste auujärjel seisib, pidi see ometi siit raamatust wälja jääma, sest et mõistatus alles wiimaste aastate laps*)

*) Nii näituseks Wiedemanni mõistatuste kogus :

Ma olen üks lind,
Rahje poole sõnaga kirjutas mind ;
Wõta e mu wiimise eest ära,
Siis on mu ema üks mära,
Kui siis sul himu veel püüda
Ja päälegi kelmiks mind hüüda,
Laf' ots siis paigale jääda,
Ratsu a ta ette seada. (Wares, wars, waras).

ehk Saksa keelest laenatud nähti olevat. Saadetakse ju meie päivil ometi mõndagi oma wara nimel kirjaturule, mis milgil kombel oma wara ei ole. Mõnda nooremate ja wanemate, omade ja wõõraste wahel wahet tehes olen ehk kogemata mõnele eakale ülekohut teinud, teda lapsjeks ehk wõõramaa meheks pidades, ehk ta küll ammugi juba oma pimal süündinud. Siisgi arwain ettewaatamise paremaks, et kui silmanähtawalt lapsukestele ja wõõrastele aset oleksin andnud, näituseks:

Mu süda mu seeft on wäänatud,

Mul paljas nahk on jäetud,

Mul suu on wiltu lõigatud,

Mul augud selga tärgitud,

Ma wingun toorelt laste käes

Ja kortsun kokku kuiwa wäes,

Kui mahla hakatakse jooma,

Siis mindakse mind metsast tooma.

(Pajuwile.)

Ehk: Mil jell meistri üle on? (= Kui jell teise ja meister alumise korra pääl tööd teeb.) Ehk: Palju mune wõis koljat üsna tühja kõhuga ära süüa? (= Ühe).

Niisama pidiwad wälja jääma mõistatused, kelle wanadus küll selgesti tunda, aga mille tähendust enam keegi ei teadnud ega mille tähendust mõistatustest enesestgi kätte ei wõinud saada, nagu näituseks: Orku, tõrku tollakile, siipa, saapa tollakile, wiiru, kuuru tollakile? Ehk: Kuuetahaline, kahetsakandiline, üheksaotjeline?

Terasemalt wanu Eesti mõistatuse tähele pannes leiame neid sügawasti järele mõteldud olevat. Mõis-

tetawast antakse tavalisesti lühikesti omanduse kirjeldust, mis tihti meelega hästi mitmekeeliseks tehtud, et mõistmine seda raskem oleks. Mitmed mõistatused selle wasta ei tunnista mingisugust osawust. Sagedasti on lugu nii, et kui nende looja nende seletust ise ei oleks teada andnud, keegi seda puunduliku jisu pärast wälja ei oskaks arwata. Wäga hästi oleksiwad need wõinud trükkimata jääda, kui neid mitte korjanduse täieluse pärast ei oleks trükki antud. Roguni aruta mõistatused aga ei wõinud raamatus aset leida. Niisama pidiwad hoopis kõlwatuma jisuga mõistatused kõrwale jääma. Päält näha kõlwatumad mõistatused, mis siiski kõlwatumat ei tähendanud, wõeti korjandusesse wasta.

Oh ma küll nii palju kui wõimalik korjanud ja ajalehtedes palunud mõistatusi korjata ja mulle saata, tean ma siiski neid jäs korjanduses weel palju puunduwat. Miks ei oodatud siis aga wäljaandmisega nii kaua kuni kõik mõistatused kokku korjatud? Selle kohta nii palju: Ma pidasin wäljaandmist paremaks kui ootamist ja wiivitust. Selgesti nägin ma ära, et nii pea korjandusele enam lisa loota ei olnud. Küll ei kuiwanud saatmise hallikas weel ära, aga hallikas woolas ometi alati sedasama wälja. Korjajad ei teadnud, misjuguiseid mõistatusi juba korjatud ja saatsiwad siis niisuguseid, mis juba korjanduses olemas. Korjajad nägiwad waewa ja tegiwad tööd, nägiwad aga ilma asjata waewa, tegiwad ilma asjata tööd. Korjanduse trükki andmisega loodan selle pärast korjajaid just agaramale korjamisele häratada. Käes olewast korjandusest näewad nad, misjugused mõistatused

juba üles kirjutatud ja misjuguiseid veel tarwis üles kirjutada. Kes siis edespäi tööle hakkab, ei pruugi enam ilma asjata tööd teha.

Käes olewat mõistatuste korjandust alustasin ju jõulukuus 1869, mil katsjada mõistatust üles kirjutasin, millele aega mööda veel teisi juurde lisasin. Oma üles kirjutatud mõistatused on Lääne maalt pärit, mõned harwad Pärnu ja Tartu maalt. Korjanduse kokkuseadmisel katsujin kõiki enne trükitud mõistatusti tähele panna, nii kaugelt kui neid mulle silma puutusid. Mõistatusti avaldavad järgmised raamatud: Hupeli Estnische Sprachlehre, teine trükk; Rosenplänteri Beiträge, kolmas ja kuues wihk; Lugemised Eesti maa Talurahwa mõistuse ja südamet jahutamiseks, 1817; P. W. Willmanni Tutud ja mõistatused 1838; Maarahwa Kalender 1843; Lönnroti Suomen kansan arwoitustja hnnä 189 Wiron arwoitustsen kanssa, 1851; Neusji Estnische Volkslieder. 1852; F. J. Wiedemanni Aus dem inneren und äußeren Leben der Esten, 1876; C. Mõtteleja Mõistatuste raamat 1876; Oma Maa 1886; Meelejahutaja 1887 ja Die wiku Lissa 1888.

Kõige rohkem abi korjandusele andsiwad aga auustatud korjajad, kellele ma palju tänu wõlgu olen. Nii-
melt saatsiwad mulle järgmised korjajad järgmistest paikadest mõistatusti: J. Tilk, T. Tilk, M. Tilk, A. Martson ja M. Kiisk Torist, S. Peterson ja T. Titzmann Wändrast, G. Aspe Pärnust, M. Didermann Saugast, S. Reinson Saagupist, Kirschbaum Sindist, J. Mägi Karkstist, stud. J. Wieländer Patist, P. Ruubel Hallistest, S. Jaakson ja S. Leppik Paistust, H. Utso Tarwastust, S. Käär Billistworest, S. Keial ja

õpetaja J. Tiedemann Kolga = Jaanist, T. Sander Põltsamaalt, J. Tojs Tännasilmaalt, J. Mein Suurest Jaanist, J. Pastarus Helmeest, K. Pedak Waralt, G. Tenter Maarja Magdaleenast, neiu Helene Masen Pålarnufelt, J. Kriipson Wõnnust, W. Grünstamm ja P. Unt Kõost, J. Woites Rambahast, J. Hurt Sangasteest, J. P—w Käpinast, J. Paap Urwasteest, K. Harglast, õpetaja J. Ederberg Kaarmalt, J. Trull Põideest, P. Koit ja C. Kooft Wäiksest Maarjast, J. Nab Kadri-nast, M. Tammi Rakwereest, neiu M. Falk Loobust, C. M. Redlich Waiwarast, N. Otto Toilast, A. M. Saar Wokast, A. Redlich ja W. Kullerkupp Umblast, P. Pittkä Haminast (Järwa maalt), H. Stein Tallin-nast, J. Waldt Juurust, H. N. Hagerist, J. Pikkell Kojelt, H. Redlich Dõelehtmelt, H. Tiedermann Harju Jaanist, N. Jegorow ja T. Kuusik Harju Arukülast, A. G. Erikson Harmist, M. Karotom Warblast, H. Berkson Rigulast ja J. Liewoh Noarootsiist. Tuhhat tänu kõigile nende suure waewa eest!

Mõistatuste järjestamise poolest olgu nii palju tähendatud, et ma kõige paremaks arwaksin neid NB järele seada ja igale mõistatusesele kohe seletuse juurde lisada. Sellegi poolest et mõistatused NB järele jär-jestatud, on neid mõne korra ehk natuke raske ülesse leida. Mitimest mõistatusesest leitakse mõnda teisendit. Täieluse pärast peakfinwad kõik need teisendid raamatuse seisma, aga et kulukandja raamatut wõimalikult wäik-seks ja hinda odawaks tahtis jätta, wõidi siis ainult tähtsamaid teisindisi ülesse panna. Selle pärast ei ole üsna ferge neid mõistatusi, mille esimene sõna muut-lik, kätte saada. Ülemal nimetatud põhjuste pärast

pidi ka mõistatuste siju järele valmistatud kättejaha-
taja raamatust kõrwale jääma, kui ka mõnda teadusele
tarwilikku seletust mõistatuste kohta. Uurijatele jääb
seega siis mõistatuste käsitirjade läbiwaatamine ainuke-
seks hallikaks mõistatuste kodupaiga määramise jne. kohta.

Häratagu siis selle korjanduse ilmumine igaiht
uuele korjamisele, kirjutatagu kõik veel puuduvad
mõistatused ülesse ja saadetagu minu kätte, et meie
rahwa mõistatuste kogu täieliseks võiks saada!

Kroonlinnas,
januari kuus 1889.

M. J. Eisen.

Mõistatuse laulus.

I.

Mõista, mõista, mu õefe:

Mis tõuseb soost finine?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Kuu tõuseb soost finine.

Mõista, mõista, mu õefe:

Mis tõuseb maast punane?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Päew tõuseb maast punane.

Mõista, mõista, mu õefe:

Mis jääb mugendab mäella?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Ruffi mugendab mäella.

Mõista, mõista, mu õefe:

Mis sest ruffist mugeemba?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Risu ruffist mugeemba.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kesse ehiv riideeie?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Sernes ehiv riideeie.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kellel on õied ilusad?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Dal on õied ilusad.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kesje maani maksuline?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Läätsje maani maksuline.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kesje liputab sabada?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Lina liputab sabada.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kellel kullane kübara?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Kuusel kullane kübara.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kellel ilus haijukene?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Õunal ilus haijukene.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kellel walge kasukas?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Kasel walge kasukas.

Mõista, mõista, mu õefe:

Kellel see sinine kumbe?

Mina mõistan, miks ei mõista:

Paajul see sinine kumbe.

Mõista, mõista, mu õefe;

Kellel need punased sääred?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Lepal need punased säared.

Mõista, mõista, mu õefe:
 Kellel see krobikasukas?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Männil see krobikasukas.

Mõista, mõista, mu õefe:
 Kessee metšas musta kuffe?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Tedre metšas musta kuffe.

Mõista, mõista, mu õefe:
 Kes on kõrwe karjapoisji?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Karu kõrwe karjapoisji?

Mõista, mõista, mu õefe:
 Kes on laane lambuline?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Sunt on laane lambuline!

Weske, Eesti rahwalaulud. I, 80—82.

II.

Mõistkem hellad, mõistkem wellad!

Kui ei mõista, mina mõistan!

Mis on laia latergune,

Mis on üsna ümmargune,

Mis on pifut pifergune?

Kes läks teele timpa, tampa,

Kes oli oksa poisitene,

Kes läks metša müta, mäta,

Kes läks joosse silta, solta,

Kessee põksub pöösaasja?

Lääts oli laia latergune,
 Hernes üsna ümmargune,
 Uba pisut pikergune;
 Hobu läks teele timpa, tampa,
 Karu läks metsa müta, mäta,
 Hunt läks soosje filka, solka,
 Üks see põksub põõsaasja,
 Draw see oksa poisike!

Reuß, Estnische Volkslieder, 392.

III.

Mõista, mõista, mu öde sa:

Mis on üsna ümmargune?

Hernes üsna ümmargune.

Mis on pisut pikergune?

Uba pisut pikergune.

Mis on laia latergune?

Lääts on laia latergune.

Mis on kolmekandiline?

Tatar kolmekandiline.

Mõista, mõista, mu öde sa:

Kattel on walge kasukas?

Kasel on walge kasukas.

Kattel seljas laia särki?

Sepal seljas laia särki.

Kattel pikad sääre paelad?

Pajul pikad säärepaelad.

Kattel pääs on männimütši?

Männal pääs on männimütši.

Kattel pääs kuldakübara?

Kuusel peas kuldakübara. J. Lill Torist.

IV.

Mis sääl kõnnib kõrta mööda,
 Astub aia äärta mööda,
 Üles tõuseb tõstemata,
 Maha lasseb lastemata,
 Ilma piimata elatakse?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Mesilane linnukene,
 Orilane hellakene,
 See'p see kõnnib kõrta mööda,
 Astub aia äärta mööda,
 Üles tõuseb tõstemata,
 Maha lasseb lastemata,
 Ilma piimata elatkse,
 Ilma võita võõrunekse.

Mõistke, mõistke, õed hellad,
 Teadke, teadke, naesed targad:
 Mis säält tõuseb soost sinine,
 Soost sinine, maast punane,
 Üle metsa ümmargune,
 Tagant taeva tasane?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Kuu säält tõuseb soost sinine,
 Soost sinine, maast punane,
 Üle metsa ümmargune,
 Tagant taeva tasane.

Mõistke, mõistke, õed hellad,
 Teadke, teadke, naesed targad:
 Kes see joob jõesta wetta,
 Haisub wetta hallikasta,
 Ratsjub küla kaevudesta?

Mina mõistan, miks ei mõista:
 Wikerkaar, minu wennikene,
 See'p see joob jõeäta wetta,
 Haijub wetta hallikasta,
 Katsub küla kaewudeäta:
 Wiha on Süri jõeäsa,
 Külm on küla kaewudeäsa,
 Magus Hansu hallikassa!

Neuf, Estnische Volkslieder 390—391.

V.

Mõistata mul mõistatusi,
 Üle küla kõigatusi:
 Mis on toas erku lindu,
 Mis on õues rinnu rikas,
 Mis on õues aida wahtis,
 Mis on tee pääl tempa, tõmpa,
 Mis on metsas meta, mäta,
 Mis on kõrbes karjapoissi,
 Mis on loolas lambapoissi?

Külap mina mõistan mõistatusi,
 Üle küla kõigatusi:
 Kuff on toas erku lindu,
 Nit on õues rinnu rikas,
 Koer on õues aida wahtis,
 Hobu tee pääl tempa, tõmpa,
 Hunt on metsas meta, mäta,
 Karu kõrbes karjapoissi,
 Jänes loolas lambapoissi!

VI.

Mõistkem, mõistkemi, wennikesed,
 Kostkem, kostkemi, dekesed,
 Mõistkem minu mõistatused,
 Kostkem minu küsimised.

Kes on toas tuline tulpa?

Kes on õues erku lindu?

Kes on õues wärawa wahti?

Mis on õues kõnnu kõrge?

Mis on õues rinnu rikas?

Kes on tee pääl tipa, töpa?

Kes on metsas mita, mäta?

Kes on kõrbes karjapoisji?

Kes on laanes lambapoisji?

Kes on eesja irma, ärma?

Mis on juurteni seotud?

Mis on taga liugemasja?

Kes on hallide kiwide kirja?

Mis on kirjude kiitfakate kirja?

Mis sest mõista, wennikesed,

Mis sest kosta, dekesed,

Mis sest mõista mõistatusest,

Mis sest kosta küsimisest:

Kas on toas tuline tulpa,

Kuff on õues erku lindu,

Koer on õues wärawa wahti,

Wäraw on õues kõnnu kõrge,

Mit on õues rinnu rikas,

Hobu on tee pääl tipa, töpa,

Hunt on metsas mita, mäta,

Karu on kõrbes karjapoissi,
 Kebane laanes lambapoissi,
 Härjad on eesja irma, ärma,
 Sutad on juurteni seotud,
 Regi on taga liugemasja,
 Mees on hallide kiwide kirja,
 Kindad kirjude kiitfakate kirja!

J. Koppel Saaremaalt.

VII.

Mõistkem mehed, mõistkem naesed,
 Ütelgem üles tüdrukud:

Kelle pääs moori mütsi?

Miks ei mõista, küll mina mõistan:
 Odra pääs oli moori mütsi.

Kelle seljas siidijärki?
 Niisu seljas siidijärki.

Kes oli ihu alasti?
 Kufis oli ihu alasti.

Kelle jalas pikad püksid?
 Kaera jalas pikad püksid.

Mis oli üisna ümmargune?
 Hernes üisna ümmargune.

Mis oli pisut pikergune?
 Uba pisut pikergune.

Mis oli laia latergune?
 Lääts oli laia latergune.

D. Kallas Valgust (Lääne maalt.)

VIII.

Mõistkem, mõistkem hellad õed,
 Mõistkem, mõistkem hellad vennad,
 Mõistkem minu mõistatused,
 Kõik need uued kõistatused,
 Ümberringi arvanised :
 Mis on pikka ja pimedada,
 Mis on laia ja lagedada,
 Mis on väljale wiredada,
 Mis on liiwale libedada,
 Kes tuleb ambudes arusta,
 Kes võtab kalad mereستا,
 Kes võtab linnud taewalta,
 Kes on soole sulka, salka,
 Kes on mäele müta, mäta,
 Kes on haawiku isanda,
 Kes on haawiku emanda,
 Kes on murme neitsike,
 Kes on kikki kännule,
 Kes lööb kõpsu põõsa all,
 Kes on õues rimmu rikas,
 Kes on õues kõnnu kõrki,
 Kes on toane turtšu,
 Kes on wärawa wärku,
 Kes on erkü linnuke ?

Küll ma mõistan, õeke,
 Küll ma mõistan mõistatused,
 Kõik need uued kõistatused,
 Ümberringi arvanised :
 Öö on pikka ja pimedada,

Taewas on laia ja lageda,
 Tuul on wäljale wireda,
 Weşi on liiwale libeda,
 Lumi tuleb ambudes arusta,
 Wõrt wõtab kalad merešta,
 Püis wõtab linnud taewa alt,
 Hunt on soosja sulka, jalka,
 Karu on mäele müta, mäta,
 Jänes on haawiku iſanda,
 Jänes on haawiku emanda,
 Rebane nurme neitsike,
 Kirwes on kikki kännule,
 Leht lööb kõpsu pöösa all,
 Mit on õues rinnu rifas,
 Tera on õues kõnnu kõrti,
 Kaks on toane turtju,
 Koer on wärawa wärku,
 Kuff on erkü linnuke.

D. Kallas Vääne maalt.

IX.

Küla tüdrukud õeksed,
 Küla neiud neitsikesed,
 Mõistke minu mõistatused :
 Kõik mu kulda kõistatused.
 Mis oli üa ümmargune
 Wõi oli pea pikergune,
 Mis oli nelja tahaline,
 Mis oli laia latergune,
 Mis oli hele sinine,
 Mis oli halli uhtumata,

Mis oli walge wirutamata,
 Mis oli musta kahjamata,
 Mis oli kirju rekkimata?
 Küll ma mõistan, deke,
 Mõistan sinu mõistatused,
 Koif ju kulda koistatused:
 Odra üa oli ümmargune,
 Ruki pea oli pikergune,
 Riisu oli nelja tahaline,
 Lääts oli laia latergune,
 Ernes hele sinine,
 Wares oli halli uhtumata,
 Luit oli walge wirutamata,
 Kaarnas musta kahjamata,
 Riitfakas kirju rekkimata.

D. Kallas Lääne maalt.

X.

Küla tüdrukud deksesed,
 Küla neiud neitsikesed,
 Mõistke minu mõistatused,
 Koif mu kulda koistatused:
 Mis on tamme Riia tamme,
 Riia tamme, risti tamme,
 Mis on tamme Kura tamme,
 Kura tamme, kuiwa tamme,
 Ulu alla uusi tamme,
 Wäljale kased walusad,
 Kera põhad põkasjalad?
 Küll ma mõistan, deke,
 Mõistan sinu mõistatused,

Koik su kulda koistatused:
 Mis on tamme, Riia tamme,
 Riia tamme, risti tamme?
 See minu hella taadike.
 Mis on tamme, Kura tamme,
 Kura tamme, kuiwa tamme?
 See minu hella eideke,
 Mu alla uusi tamme?
 See minu wirwe wennike,
 Wäljale käsed walusad?
 See minu hella deke.
 Kera põhad põkasjalad?
 Need mu wirwe wenna lapsed.

D. Kallas Vääne maalt.

Mõistatused.

1. Nam aami pääl, waat waadi pääl, ankrufesed
ülewel, orawa saba otsas?
Pilliroog.
2. Med all, teine pääl, libe kala keskel?
Kangas ja pool.
3. Aherwarfs all, karune kuriwaim pääl?
Kana pesa pääl.
4. Ahk nahksepp, must nühtsepp, sawihaua pühksepp?
Täi, kirp, lutikas.
5. Mita ei mahu, aga kassi jälge mahub?
Humal.
6. Mit all haawikus, toome luff ees, tamme litred
fees?
Mesipuu mesilastega.
7. Mit all, loof pääl?
Pada.
8. Mit harjani wilja täis, ei lähe läätji iwagi
fisfe?
Kana muna.

9. Mit käib, mees fees? Laew.
10. Mit mäel, ei ole uft ega akent ees? Muna.
11. Mit neljanurgeline, iga nurga all üks raud? Hobune.
12. Mit nelja tulba pääl? Glajas; loom.
- V 13. Mit niifati mäella, Soome litred fees, Saksa lufud ees? Karuse marja pööfjas.
14. Mit walgeid lambaid täis? Suu ja hambad.
15. Mja arud laiali, pane karune (pätſat) wahele? Hobuse aiste wahele panemine.
16. Alam fugu näeb alati, suurem fugu harwasti, Jumal ei elades? Teiſt enefe fuguft.
17. Mlaspidi fööb, ülespidi fi—b? Dherd.
18. Mlasti iluſ, riietega rumal? Pörand.
19. Mlasti mees, riided kõhus? Kiiinal.
20. Mlla otſas risti, räſti, keſkel kõrti, päällä wetta, kõif kolm naga taguſed? Taari tõrſ; kalja aſtja.

21. Ml tuhat tutikut, pääl sada särki, läheb siisgi
õrrele? ✓

Rana.

22. Ml haljas jänes, päält küürakas rebane?

Sahk; ader.

23. Ml haljas, päält paljas, küürakas, kriimbakas?

Sahk; ader.

24. Ml jookseb hall koer, keskelt küürakas rebane,
päält jookseb piri, päri?

Weski.

25. Ml jookseb hall koer (hunt), päält küürakas kut-
fikas (rebane)?

Räsihiwi.

26. Ml külm, päält kuum?

Lamp. ✓

27. Ml lai, päält teraw, alt walge, päält sinine?

Suhtrupää. ✓

28. Ml sööb, päält si—b?

Dherd.

29. Ml söödi, päält söödi, mind söödi, mina söin?
Smetaja naene sööb hobuse seljas, keda waris imeb.

30. Annub nagu härg ja määgib nagu lammas?

Sitikas.

31. Andja ei wäsi, wõtja wäsi?

Raew, oja, jõgi, järw, meri.

32. Angerjas hermes, saba jões?

Rõis. ✓

33. Arukuningas läheb sookuningale kosja ine.
Baata: Indu läheb.
34. Mu hangub, händ hammuštub wahel?
Lõugeti; kolpits.
35. Muf all, folk pääl?
Roera jaba.
36. Muka täis, aga jüisgi peab kõige tugewamadgi?
Mhelad.
37. Muka täis, aga jüisgi peab finni?
Wõrk; mõrd; noot.
38. Muf augu kohal, pista jüise, noh?
Toobripuu toobri auk.
39. Ägiseb ja pugiseb, ei saa ial üle aia?
Äke.
40. Ämma pe— pinda täis?
Pund ahjus.
41. Ämm õues, film toas?
Õksa auk.
42. Edeasi õhtu, tagasi hommiku?
Silmalaud.
43. Edes tagasi käib?
Kell; kündja.
44. Gelijas, meelijas, iga päew kingad jalas, karus-
pidi kasut seljas?
Lehm.

45. Gejel ees, taafel taga jne. Waata: Heli ees jne.
46. Ges nupp, keskfel fera, taga ora?
Kass.
47. Gest kui ora, keskfelt kui fera, takka lai kui labidas.
Kana.
48. Gest kui ora, keskfelt kui fera, takka lai kui
tamme laast (tambi lasu)?
Kana.
49. Gest mökitab, takka lipitab?
Dinas. ✓
50. Gest nihutab niisi, takka lahutab reisi ja neli
ford ajab aastas karwu?
Lamba rauad.
51. Gest teraw, keskfelt jäme, takka lai kui labidas?
Kana.
52. Gi karda kurikat ega karda katelt, küll aga
šanna leili?
Täi.
53. Gila uus, täna wana?
Giline päew.
54. Gi mind wõta wõti lahti ega muugi, munkraud
lahti, kufun ma, ise läen lahti?
Muna.
55. Gi näe, kufst wõetakse, ega näha, kus on, nähtakse ✓
aga, kufst tuleb?
56. Gi näha filma eesgi, aga kuuldatakse?
Tuul.

- ✓ 57. Ei närita ega neelata, ega sula suus ära, siisgi mitmele magus?
Tubakas; tubaka suits.
58. Ei ole kätt ega jalga, aga paneb särgi selga?
Padi.
59. Ei ole keelt ega meelt, on siisgi targem kui sina?
Kell.
- ✓ 60. Ei ole näha ega kuulda, aga arwab asjad ja toimetab tööd?
Mõistus.
61. Ei ole jisu sees ega koort ümber?
Aevastus.
62. Ei ole suuri suur ega tilli tilluke, siiski pikem kui jõgi ja madalam kui regi?
Tee.
63. Ei ole toas ega õues?
Aken.
- ✓ 64. Ei seda katlas keedeta ega tõrres tuubita, siisgi mitmele magus?
Piibu suits.
65. Ei seda söö siga ega katju koer, siisgi sööb jaks ja tahab talupoeg?
Sool.
66. Ei söö ega joo, aga elab?
Glau hõbe.
- ✓ 67. Ei sünni suhu pista ega maksja kopikat, siisgi ihkab igamees?
Hää nimi.

68. Eit all, taat pääl, wutt, watt wahel?
Willakraasid.
69. Eit pühib toa taga, tolm keerleb toa ees?
Lume tuihk.
70. Ei waju merde, aga wajub maa sisse?
Kasw.
71. Ei waju wette ega waju wahtu?
Päewapaisite.
72. Ehib saks, ehib maa, ei ehi tolm Rootslast?
Kuuft, mänd ja kadak ei lähe lehte.
73. Elab ja liigub, aga ei söö?
Elaw hõbe.
74. Elab maailma algmisest, aga ei ole weel wiie
nädaline?
Kuu.
75. Eku, reku reisiline, siiri, kuuri wiiriline, mis see
siiri, kuuri weab, seda weab wäike reku?
Woff.
76. Elawa käes puu, puu otjas nõör, nõöri otjas
surm, surma suus hing?
Õngitseja õngega.
77. Elaw läheb edasi, jätab naha maha?
Uks, madu jätab kesta maha.
78. Elaw surmu reite wahel?
Kedraja woki ääres.
79. Elu aja kantakse, korra tarwitatakse?
Sõrmus.

80. Eluta kuff laulab ööd ja päewad?
Kell.
81. Ema aher, tütar tiine?
Woff.
82. Ema ilmale loomata, lapsed luhas laiali?
Saod ja kuhki.
83. Ema imeb lapsi?
Tõgi.
84. Ema istub, isa pistab, tütar tõllitab?
Kaew ja kaewu kook.
85. Emal lai magu, isal pikk sammus, lapsed kõik ümmargused?
Abi, roop ja leiwad.
86. Emand ehib metsa taga?
Päikeste tõus.
87. Ema nikinäkiline, pojad pinnipunnilised, tütreid kiunujad küürikud?
Puuwanker.
88. Ema olid mulle, emaks mina jälle sulle?
Wesi ja lumi; wesi ja jää.
89. Ema on, aga ema ei ole: pääs sarwed, käpis küüned?
Wõdras ema.
90. Enam auka maas kui tähti taewas?
Auka: ole kõrred.
91. Enam olen ma täna näinud kui Jumal?
Teise enesefuguse.

92. Enam toas kui õues?
Jäljed.
93. Enefel ei ole, aga teistele annab?
Tahk; käi; kõwafi — annab raudriistale tera.
94. Enne lafub, pärast pistab?
Kiiti aetakse nõela taha.
95. Enne mind sündis, aga alles nelja nädaline?
Kuu.
96. Enne pojad purjutawad kui isa ilma sünnib?
Wihud ja kuhilas; saod ja kuhi.
97. Enne pojad sõjas kui isa ilmas?
Wihud ja kuhilas; saod ja kuhi.
98. Erguti pe—s, wõõra roog reite wahel?
Kana muna; lehma piim.
99. Efiti haljendab kui rohi, wiimaks weereb kui weri, lapsel magus kui mesi?
Kirsi mari.
100. Efiti hää kui ingel, pärast paha kui pagan?
Raene. V
101. Efiti nahk müllitakse, siis willad wõetakse?
Saapad ja sukad; pastlad ja sukad.
102. Efiti walge kui lumi, pärast kui haljendaw rohi, wiimati werew kui weri, lapsel magus kui mesi?
Maasikas.
103. Saawleid kõik maailm täis, kütti 'pole kusagil?
Rahke.

104. Hakkab ja lõpeb, aga on ometi kõige pikem?
Tee.
105. Hall ammub ja must mürab, walge põitab
mööda põõsaid?
Weski.
106. Hall härg atsa, watsa, igas watsas kaks wafikat?
Lääts.
107. Hall härg, auk seljas, seljast sööb, küljest si—b?
Käsitwi.
108. Hall härg, hallikas seljas?
Waat.
109. Hall härg, hangjad sarwed, kutsub kõik kihel-
konna koku?
Tuuleweski.
110. Hall härg, hangus sarwed, kaewab kõik kihel-
konna laiaki?
Tuuleweski.
111. Hall härg, hangjad sarwed, wõtab saunad
sarwile, kihelkonnad kutile?
Tuuleweski.
112. Hall härg, kahes otsas hangjad sarwed?
Taluuba.
113. Hall härg magab maas, ase tunda eluaja?
Kiwi.
114. Hall härg, mädane selg?
Wõi pudru pääl.

115. Hall härg nurgas, kui kipitab, siis möirab?
Käfitiwi.
116. Hall härg nurgas, suu ammuli, sööb seljast,
si—b küljest?
Käfitiwi.
117. Hall härg, sarwed pääs, tõld tuuleldi taga?
Ušfikoda.
118. Hall hobune, armi jalga, istub püha põllu
peenra pääl?
Kirif.
119. Hall hobune, rohelisted aisad?
Sögi.
120. Hall hunt, saba suus?
Dherd.
121. Hallik all, loof pääl?
Pada.
122. Hallim kui rott, kallim kui kuldraha kott?
Silm.
123. Hall kuff, punane hari?
Tulekahju.
124. Hall undruk, walgeid herneid täis?
Taemas.
125. Hall utt (lammas), auk seljas?
Käfitiwi.
126. Hambad on, aga ei söö?
Hammastega nuga.

127. Hambad tupes, filmad taskus, jalad pihus?
Nuga, prillid ja kepp.
128. Haned lähivad kudrutades merde?
Herned patta.
129. Haned lendavad üle õue, ninad tilguvad wett?
Weepanged; ämbrid; raandad.
130. Hane kõri ulatab üle mere?
Paja sang.
131. Hani haljas, pää paljas?
Wiht.
132. Hani haljaspää, lähleb põllule, perse paljas?
Uder.
133. Hani haljas, pää paljas, nina niinega neotud,
šaba weega leotud?
Wiht.
134. Hani haub ühe jala pääl?
Kapsa pää.
135. Hani ujub meres, tiiwad tilguwad werd?
Paat; lootfik; wene; uup.
136. Hannus lähleb ahju pääle, teiwas seljas?
Kuff.
137. Harakas aidas, šaba räästas?
Mida wõti.
138. Harakas aidas, šaba wäljas?
Lafu.
139. Harakas läks aita, jättis hanna wälja?
Leitwa labidas.

140. Harakas linnaš, ſaba wäljaš ?
Nurgad.
141. Harakas ſea ſeljaš ?
Laps, keš teiſe lapſe pääſt täiſid otſib.
142. Harju maale ahataſe, Wiru maale wiſataſe ?
Wälk.
143. Harſ all, paun pääl, pauna pääl riſt, riſti
pääl nupp, nupu päül metš, metſaš elawad
elajad ?
Znimene.
144. Harſ all, paun pääl, pauna pääl riſt, riſti
pääl muna, muna pääl metš, metſaš ſöowad
ſead, wäike raud kaſufaga (kiwikafufaga) poiſš
ajab ſigu metſaſt wälja ?
Šörme küün tapab täiſid inimeſe pääſt.
145. Haugu, haugu hallikene, küll ma hännaſt kinni
pean ?
Lõugeti.
146. Hääleta tumm, aga räägib palju ?
Raamat.
147. Härg ammub kahe mäe wahel ?
P—mine.
148. Härg ammub kodu, ſooled mädanewad metſaš ?
Puuſt ukš; puu okſad metſaš.
149. Härg koplis, kuus ſilma pääš, iga kuue päewa
takka läidatſe waatamaš ?
Kirik.

150. Härg laudas, hallikas seljas?
Õllemaat.
151. Härg laudas, sarw wäljas?
Möötk; tigu.
152. Härg laudas, sõrad wäljas?
Maja nurgad.
153. Härg läheb lauta, härja saba ei lähe?
Kera; lusikas; roop.
154. Härg läheb möirates mäele, ei ole kõhus kõrrekesta, maos marja warrekesta?
Löötsapill; torupill; wiul.
155. Härg magab maas, hallikas wiisib seljas?
Õllemaat.
156. Härg magab maas, ase tunda seitse aastat?
Tule ase.
157. Härg magab, maksad liiguwad?
Kartohwliid keewad.
158. Härg möirab Harju maal, lapsed kardawad karjamaal?
Kõueke; müristamine.
159. Härg mürab müüri sees, suure pita kuuse sees (pedajas)?
Kiriku kell.
160. Härg toodakse koju, sooled jäetakse metsja?
Palk.
161. Härja pää, haraka jalad?
Margapuu.

162. Hää ja magus, pehme ja kõva, pükis kasvab,
juurikas küljes?
Pähkel.
163. Hää lind, aga liha ei sööda, hää puu, aga
palki ei saa?
Mesilane ja mesipuu.
164. Hää mees, kui ei saa, paha mees, kui saab?
Laenaja.
165. Hää parema ees?
Med vilja ees.
166. Hää söök herrale, kaunis söök kuningale, aga
ei söö siga ega katsu koer?
Sool.
167. Hele kull, kole tamm, rikka mehe läve all?
Torupill.
168. Hele puu, hele tamm, sääl on kulda, sääl on
hõbedat?
Kirik.
169. Hele täht, tume täht, rikka mehe aida ees?
Wõti.
170. Heli ees, tali taga, kükitas pääl, näkits käes?
Saaniga sõitja.
171. Helin ees, talin taga, piikar pääl, nakar peos?
Hobune, wanker, inimene, piits.
172. Heliseb kui emand, kumiseb kui kuningas, tuleb
tuppa kui saks, läheb wälja kui jant?
Sõulud.

173. Helmeid täis heinamaa, noppima ei lähe üksigi?
Kaste.
174. Himu puu, hamba waga?
Piip.
175. Hindret taewas, taba lõukas, Mart maas, part
suus?
Paju wile.
176. Hiilib kangas, häilib kangas, ei kangas maha
lange?
Suits.
177. Hiire teerada ümber toa, aga ei ole jälge näha
fisje minewat ega wälja tulewat?
Käästa tilgad.
178. Hiire teerada toa taga, roti tallermäe esiku ees?
Käästa tilgad.
179. Hiir lähleb auku, saba jääb wälja?
Lusikas.
180. Hiiru tõstab põialt, must roots hüppab?
Lamba pabulad.
181. Hiline ees, taline taga, põkats pääl, nokats
käes?
Saaniga sõitja, piits käes.
182. Hilp ees, talukas taga, lipi, lapi liperdis?
Herne hirmutis.
183. Hingeline all, hingeline pääl, hingeta wahel?
Hobune, sadul ja ratsamees.

184. Hirmulik lähed armulikule kotsja, pifa piibuga,
laia kaabuga?
Beetooja kaelkookude- ja pangedega kaewule.
185. Hirm istub, saba liigub?
Maja ja uks.
186. Hobune hirnub Hiin maal, kuulufse Saaremaal?
Kõueke; müristamine.
187. Hobune hirnub Hiin maal, waljad on Wene
maal, hää! kuulufse siia maale (Pärnu maale)?
Kõueke; müristamine.
188. Hobune jookseb, kraaw (wagu) taga?
Laew.
189. Hobune jookseb, ohjad seisawad?
Sõgi.
190. Hobune jookseb, tee ei wähene?
Weski.
191. Hobune mahub talli, saba ei mahu?
Lõngakera; lusikas; roop.
192. Hobune metšas, saba seljas?
Draw.
193. Hobune ohjata, mees piitsata, tee tolmuta?
Laew.
194. Hobune ohjata, tee põrmuta, mees meeleta?
Laew.
195. Hobune jõob läbi raudse kartsa?
Wõti ja luff.

196. Hobune söidab, liha väheneb? Woff.
197. Hobune söidab, olgu sui eht talwe, tolm ikka taga järel? Westi.
198. Hobune söidab ööd ja päetwad ilma ohjata? Tõgi.
199. Hobune tallis, saba räästas? Suits.
200. Hobune tallis, saba wäljas? Lusikas juus; roop ahjus.
201. Hobune tiine, teine aher, ühtlasi kannawad mõlemad? Ruffid ja odrad.
202. Hobused tallis, kabjad wäljas? Ratuse saarikad; paarid.
203. Hobused weatwad wett: pääd mere põhjas, sabad wäljas? Lusikad juus.
204. Hobusega tuleb, härjaga lähneb? Haigus.
205. Hobuse kabjate püha põllu peenra sees? Kiriku ukse.
206. Holped risti ukse all? Helmed.
207. Hommiktu kõrwad, lõuna filmad, õhtu sarwed? Uba.

208. Hoobitab, loobitab, ei tapa aga kedagi?
Wehk; linaropsimise mõõk.
209. Hoone rooga täis, katust 'pole pääl?
Wilja wäli.
210. Hoone suurune, udušule raskune?
Suits toas.
211. Hõbejoon mööda maad?
Tõgi.
212. Hõbekarp läheb katti, kuldküüs läheb taewasse?
Inimene sureb, hing läheb taewasse.
213. Hõbelaast läwe all?
Sõlg.
214. Hõbeliud ja kuld-dõnsus?
Päike taewas.
215. Hõbetõld (tõrjs), kuldsed naelad?
Taewas ja tähed.
216. Hullem kui hunt, pahem kui pagan, kurjem
kui kuriwaim?
Tulehark; paha naene.
217. Hundid huluwad, karud kinnuwad, wana sõge
hobune läheb läbi?
Wene, paat, lootsik kosjes.
218. Hunt aia taga, sepapaja taga?
Õlle.
219. Huuled mustad, suu punane?
Ahjusuu ja tuli ahjus.

220. Hüppab kui hiir, kargab kui kass, kilkab kui kikk?
Kohutirts.
221. Hütike mäe pääl, üks jalake all?
Seen; päff.
122. Hüüab ööd, hüüab päewad, ei wäsi ära ialgi?
Paiz; kost.
223. Salad kiviist, keha kanepist, pää kase koorukesest?
Root; wõrk.
224. Salutu jookseb, käsita kisub, kõrita karjub, waluta wingub?
Tuul.
225. Salutu Suhau (Saau) läheb seina kaudu ülesse?
Suits.
226. Jää all, jää pääl, libe kala keskel?
Süstikas ja lõimed; pool ja lõimed.
227. Jää ees, järw taga, kala keskel?
Lõimed, kangas, süstikas.
228. Säitfikas tantfib jäe pääl, lai lakk pääs, kala niist suus?
Woff; kedrewarjs.
229. Sänes hüppab jääd mööda, tuhk tuiskab taga?
Sahud sõelas.
230. Sänes istub tee pääl, lauakild pää pääl?
Pesupink.
231. Sänes jää pääl, lauakene pää pääl?
Soogitoop.

232. Jänes jookseb jääd mööda, walged süled taga?
Tuisf.
233. Jänes läheb läbi aia, soolika kimp taga?
Nõel ja niit.
234. Jänes läheb merde, tuhat tolmui taga?
Tahu sõelumine.
235. Jänes tantsib jää pääl, ei tunta jälgi?
Koonal.
236. Silisam, aalisam, maha ei kuku?
Suits.
237. Ilma jaluta käib, ilma tiivuta lendab?
Pilt.
238. Ilma luuta jookseb?
Wesi.
239. Ilma luuta kongerdab?
Keel.
240. Ilma sepata tõuseb?
Willad.
241. Ilma wihmata wiinus, ilma kastmata karwas?
Nõges.
242. Ilmuline läheb kalmulisele kosja, pika piibuga,
laia kaabuga?
Kaewukoof ja kaew.
243. Ilu ihu sees?
Kõrwarõugas.
244. Ilus ja haljas, must ja paljas, muidu üra
katsu kui tee näpp märjaks?
Kirp.

245. Kus mõis, kena mõis, ei uft ega afent?
Puusärk.
246. Kus mõis, madal mõis, ümberringi afnaid täis?
Sõrnkübar.
247. Kus nutab, lemsi (lemmis) laulab, farapuu
füda fadanud, tamme känd ei kõigata?
Laps, lapse hoidja, ema, isa.
248. Indu läheb Andule kosja, pita piibuga, laia
kaabuga?
Kaew ja kaewu kook.
249. Snimene ei tee, Sumal ei loo, aga jüügi fünnib?
Pragu.
250. Jookfeb riütmata, aga on tats korda fündinud?
Kana.
251. Jögi all, jögi pääl jne.
Waata: Jää all.
252. Jögi jookfeb, jöhwid fuus?
Woff.
253. Irwit ees, Talwit taga jne.
Waata: Hiline ees jne.
254. Ifa alles hingitfeb, pojad juba pooles ilmas?
Suits.
255. Ifa ehil, poeg käib kõik maailma ära?
Suits.
256. Ifa, ema kirbu fuurune, poeg fülla pikkune?
Kanep.

257. Isa, ema paaristikk, tagakambri kaelastikk,
kahed karnwad wastastikk, kahed reied ristati?
Kraasid.
258. Isa istub, poeg pistab, sulane sutsib takka
(taga susstitab)?
Kaew ja weewõtja.
259. Isa istub poja pääs?
Mia teiwas ja wits.
260. Isa istub, poeg pistab, tütar taga töllitab?
Kaewu sammas, kook, winn.
261. Isa laps, ema laps, ei ole kellegi inimese poeg?
Tütar.
262. Isal pikk saba, emal suur magu, pojad, tüt-
red ümmargused?
Mhju labidas, ahi, leitwad.
263. Isa londakse, poeg kõnnib?
Tuli ja suits.
264. Isa meieke, teine teieke, tuleb kiviwarest wälja,
pikk piits peos, hõbehelm otsas?
Kaewu winn.
265. Isanda uuri mull, emanda karnaps?
Mida mull.
266. Isand haistab emanda molli?
Bang, ämber, raand kaewus.
267. Isand istub oma sita sees?
Küüinal.

268. Isa norrutab emase augu kallal?
Kaew ja kaewukook.
269. Isa nina tilgub ema molli?
Kaewu kook kaewu.
270. Isa noor punane, poeg hall tudike?
Õlut ja pärm.
271. Isa õige, ema kõwer, poeg Poola maa kunin-
gas, tütar lai kui latikas.
Humalad.
272. Isa õige, ema kõwer, poeg punane pupsakas,
tütar lai kui latikas?
Humal.
273. Isa õige, ema kõwer, tütar lääpjalg, wai-
mees wöölmölder?
Hernes.
274. Isa pikk, ema lai, õde sõge, wend pöörane?
Maailm.
275. Isa pikk, ema lai, pojad puperpallikesed?
Kuhjawarras, laba, saod.
276. Isa pikk ja peenike, ema lai ja lühike, lapsed
kõik ühesugud ümmargused?
Leiwaküna, tainas, leivad.
277. Isa pikk ja peenike, ema lai kui latikas, lap-
sed kui teri tärinad?
Humalad.

278. Isa pikk, peenike, ema kõwer külbasas, tütar
lai latikas, poeg kaunis ponsakas?
Humalasa.
279. Isa pikk, peenike, ema lai latakas, pojad kõik
ümmargused?
Humalasa.
280. Isa pikk püüfirauda, ema wene wääniline, tütar
red lite lätelised, pojad pilli pullikesed?
Tapupiste, wääne, lehed, humalasa.
281. Isa pikkjaba, ema laimagu, pojad puha üm-
margused?
Abjuluud, labidas ja leivad.
282. Isa sirge, ema kõwer, tütar lai latikas, poeg
taga puperpalli?
Humalasa.
283. Isa sirge, ema kõwer, tütar lai latikas, poeg
punase mütsiga?
Humalasa.
284. Isa sündimata, poeg juba katusel?
Tuli, suits.
285. Isa sündimata, poeg kaunis poisike?
Tuli, suits.
286. Isa teeb pistust palju ja ema näitab tun-
lele selga?
Isa külwab, ema lõikab.
287. Isat, emat ehivad, poeg saab juba poolest ilma?
Tuli ja suits.

288. Ise igerik, ise agerik, ise istub istme pääl?
Kasj.
289. Ise ime, ise pime, ise maailma tark?
Margapuu.
290. Ise ilma, teistele annab?
Tahk; kõwafi; käi — annab tera.
291. Ise keeletu, ise meeletu, ise ilmamaa rakendaja?
Kõel.
292. Ise lühike, pää pikk?
Sulepää.
293. Ise must ja kiwine kõhuke?
Tominga mari.
294. Ise must, wiskab kusti?
Weski.
295. Ise pikk ja peenike, töö jäme, lühike?
Kõis ja koorm.
296. Ise pisuke kui kihu, wahest põlwe kõrgune?
Kirp.
297. Ise puu, aga Mikki nimi?
Lõmmu südamik.
298. Ise ta isa, aga poja peos?
Mia teiwäs ja wits.
299. Ise tillem, pää suurem?
Kapsta pää.
300. Istub kui isand, sõidab kui saks, tallatakse kui
koera?
Woff.

301. Jupsi, jupsi, mis sa jupsid! Enam jupsid,
parem tuleb?
Leiva sõtkumine.
302. Kadakas mäe pääl, latw alaspidi, tüügas
ülespidi?
Saba.
303. Kadri kahearuline, neitsi neljanurgeline?
Kaewuwinn ja kaew.
304. Kaew kuusikus?
Silm.
305. Kahed karwad wastastikku?
Kraasid.
306. Kahed wennad wihtlewad, üks kuiwalt, teine
weega?
Weski rattad.
307. Kahe jalaga astub, kaheksaga kannab?
Regi.
308. Kahe kaewu pääl kasvawad kadaka põõsad?
Silmad.
309. Kahe mati linaseemnetega wõib Riia linnast
saadik külvata?
Silmad.
310. Kaks agana kotti jooksewad ilma kroomspaelata
koffku?
Pe—mutid.
311. Kaks ema, kaks last, ühtekoffku kolm?
Ema, tütar ja tütretütar.

312. Kaks ema, kümme poega, kõik ühenimelised ?
Käed ja sõrmed.
313. Kaks härga kümmavad, ühes ikkes weavad, teine künnab soomaad, teine arumaad ?
Panged kaewuratta küljes.
314. Kaks härga püüdsiwad tapelda, mägi oli wahel ?
Silmad.
315. Kaks hõbelehte, kolmas kullaleht ?
Lihatõtte, nelipühi ja jõulud.
316. Kaks jalga all, sada pulsti pääl ?
Kana.
317. Kaks jooksewad ees, kaks ajawad taga, aga ei saa ilmašgi teiši kätte ?
Wankri rattad.
318. Kaks karušt, karuštel kook, koogul tuut, tuudil näpard, näpardil niuh ?
Küündmine.
319. Kaks karušt, neli šilet, š—a kukur otša pääl ?
Härjad weawad šõnnikut.
320. Kaks kätt, kaks pääd, neli silma, kuis jalga ?
Katsamees ja hobune.
321. Kaks kiilusilma, neli karmajalga, toru loru šaba taga ?
Kas.
322. Kaks koera jooksewad wõidu, teine teišešt mööda ei saa ?
Kee tallad.

323. Kaks korda sünnib, korra sureb?
Lind.
324. Kaks kōrit pidi reite wahel?
Torupill.
325. Kaks kufke taplewad (riidlewad) teine teine pool
mäge, üle aia wastastikku, kofku ei saa elades?
Silmad.
326. Kaks kurge nokiwad ühe saapa sääre sees?
Terade tampimine.
327. Kaks laewa merel, teine teist kätte ei saa?
Kuu ja päike.
328. Kaks last käiwad iga päew emal mõdraks jne.
Waata: tütreid käiwad jm.
329. Kaks Lätlast ühe pauna sees?
Läätsje kaunad.
330. Kaks lootfikut merel, üks tõuseb, teine waob?
Kuu ja päike.
331. Kaks lehma, teine tiine, teine aher, ühtlasi poe-
givad mõlemad?
Rukki ja odra põld.
332. Kaks meest weawad noota üle puschu mäe?
Pükste jalga tõmbamine.
333. Kaks neitsit lähewad läbi metsa, ise laulawad?
Lamba rauad lammasst niites.
334. Kaks neitsit (saksa) tantšiwad ühe saapa sääre sees?
Terade tampimine.

335. Kaks neitsid ühe wööga seotud?
Teiwad.
336. Kaks öde kisuwad ühe siidirätiku kallal, ei saa eladesgi katti?
Teiwad.
337. Kaks öde ühe sõba all?
Kaera terad.
338. Kaks ört walgeid kanu täis?
Hambad.
339. Kaks pääd, kaks kätt, kuus jalga, kümme warwast?
Katsamees ja hobune.
340. Kaks pääd, kolm silma, kuus jalga, üks händ?
Ühe filmaga naene hobuse seljas.
341. Kaks suuremat ajawad kaht vähemat taga, aga ei saa ialgi kätte?
Wankri rattad.
342. Kaks tätku libeda kõrtsi ees?
Tatine nina.
343. Kaks tannikest lageda niidu pääl maas, mäda raswa täis?
Nina.
344. Kaks teemandi kiwi, üks hõbe ora?
Silmad ja nina.
45. Kaks walda, kümme teopoisfi?
Käed.

346. Kaks wenda (wennakesed) ühe sidemega koos
(seotud?)

Teitwad.

347. Kaks wenda wahiwad wette, aga ei saa ilmasgi
ühte?

Jõe kaldad.

348. Kana all, muna pääl?

Õunapuul

349. Kana sööb ennem wakk kaeru kui neli hooft?
Kana hobusid ei söö.

350. Kanda jõuad, lugeda ei jõua?

Juukfjed.

351. Kangas ei koota, wõllas ei wõrgita, seljas
jünnib pidada?

Kasufkas.

352. Kaob, kui kaswatad, kaswab, kui kaotad?
Kätki.

353. Kapp kummuli, alt elawaid mutikaid täis?
Tuba.

354. Kari käib kallast mööda, kaks pead ja kaheksa
jalga?

Glaja wari ja elajas.

355. Karp karbi pääl, waat waadi pääl, pütt püti
pääl, hiiri si— kõige otsas?

Konna osjad.

356. Karu istub mäe otsas, kuldkingad jalas?

Äike.

357. Karu kaldas, (kaks kätt) kahetja jalga all?
Wähk.
358. Karu kõnnib kallakul, raudsaapad jalas?
Uder; sahk.
359. Karu kõnnib teed mööda, karwad jookswad
maad mööda?
Heina koorm.
360. Karu kõnnib teed mööda jne.
Waata: Tiidu jookseb.
361. Karu kütitab kullase mäe otsas?
Pada tulel.
362. Karune kahe puu wahel?
Hobune aiste wahel.
363. Karune kivistab kiwiwareme otsas?
Kana munade pääl.
364. Karu pekjab kaht kätt kokku?
Willakraasid.
365. Karu põletab kahe otjaga piipu?
Toa ungad.
366. Karu tõusis pahnaft, karwu kõik maailm täis?
Luisk.
367. Karu tuleb talle laanest, kaks pääd ja kahetja
jalga?
Wähk.
368. Karwane kuruwaim istub aherwarre otsas?
Kana munade pääl.

369. Karwane saun, nahkkeris, üks wihub, kaks
tükki pilluwad leili?

Rebasenahka kübar.

370. Kas astud aida harja pääle wõi aida sisse?

Hobuse selga wõi hobuse sisse.

371. Kas kaoks rahwa jugu, kui mehed, naesed
torraga surekšiwad?

Poisid, tüdrukud jääkšiwad järele.

372. Kas lähed hagadest aeda mööda wõi laudsilda
mööda?

Taewa ja põrgu tee.

373. Kas lähed kaera kirikusse wõi lepa torni?

Hobuse kõhtu wõi lepa otša.

374. Kas lähed lānga leppa mööda wõi kuitwa kruuske
mööda?

Taewa wõi põrgu.

375. Kas lähed niiti mööda wõi köit mööda?

Taewasfe wõi põrgu.

376. Kas lähed (õuna aita) toa pääle wõi (õuna aida)
toa sisse?

Hobuse selga wõi hobuse sisse.

377. Kas lähed sinist jilda mööda wõi punast purret
mööda?

Taewasfe wõi põrgu.

378. Kas abjus, käpp wäljas?

Tatt ninas.

379. Kas poeb auku, jätab käpa wälja?
Wöti.
380. Kas sööb konti, liha jääb järele?
Linade löugetamine, kolkimine.
381. Kaswab ilma lastmata?
Tahm.
382. Kas wõtad kuninga kübara wõi talupoja tasku?
Seene wõi leiwakoti.
383. Kas wõtad külimetu küpseid naireid wõi sur-
nud mehe?
Hobuse sõnniku wõi räime.
384. Kas wõtad oru oina wõi laane lamba?
Wähki wõi hundi.
385. Kas wõtad poodud poisi wõi päewa täes
küpsitud karaski?
Marja wõi lehma s—a.
386. Kas wõtad poodud mehe wõi küpse nairi?
Silgu wõi s—a.
387. Kas wõtad punase pulli wõi sinise fitika?
Maasika wõi sinika.
388. Kas wõtad puu pugina wõi luu lugina?
Skke wõi hobuse pääluu.
389. Kas wõtad selle, mis kiwi pääl kiiskab wõi
selle, mis wees wilgsub?
Uksi wõi kala.

390. Kas võtad selle, mis mäe pääl mängib või selle, mis soos folgib?

Usfi või kala.

391. Kas võtad selle, mis silla all silpsub või selle mis mäta pääl mõirgab?

Kala või konna.

392. Kas võtad sinise või punase?

Taewa või põrgu.

393. Kas võtad soo jest suitsu või mäe päält mängu?

Küpseturud räime või nõelusfi.

394. Kas võtad soo sõldati või maa mõldri?

Heina kuhja või wilja kuhila.

395. Kas võtad wee alt fibistaja või paju pöösfast pilli?

Kala või usfi.

396. Käes seisab, seina wahel ei seiša?

Kana muna.

397. Kägu kukub kuuse otšas, paneb kõik metša linnud laulma?

Kiriku kell.

398. Käib igas kohas, ei tõsta aga toast jalgagi?

Tigu.

399. Käib niinesilda mööda, niinesillast raudakotti, raudakotist puupuhku, puupuhust nahkapauna, nahkapaunast ilma mööda laiali?

Herned.

400. Käib ööd, käib päewad, ei pääse mees paigastgi?
Kell.
401. Käib ihest äärest teisi, aga ei liigu paigastgi?
Sild.
402. Käsi oisu (oina) pe—s?
Käsi kindas.
403. Käsitu, jalutu, jookseb nurka mööda ülesse?
Suits.
404. Keedab tuleta?
Lubi.
405. Keedetakse, küpsetakse, laua pääle pannakse, siisgi ei sünni süüa?
Worsti orf.
406. Keeletu, meeletu, ise ilma maa tark?
Margapuu.
407. Keeletu, meeletu, ise ilmamaa rakendaja?
Kõel.
408. Keeletu, meeletu, warjab wara warga eest?
Luff.
409. Keereldi, kaareldi, mülla, mälla möllaja?
Westi.
410. Keerleb, weerleb, aga paigast ei saa?
Kaewu ratas.
411. Keerleb, weerleb, kui otja saab, muneb?
Humalas.

412. Keetmata, küpsetamata, kõik seda söövad, kunin-
ga pojad ka?
Ema piim.
413. Kehata nähtav?
Vari.
414. Kelle hambad on alati irewil?
Seina praod.
415. Kellele antakse tuppä tulles kõige efiti kätt?
Ukse lingile.
416. Kellele antakse tuppä tulles kõige efiti musu?
Sojale.
417. Kellel on turja pääl filmad?
Kirwel.
418. Kellel kõwera kuuse all?
Kõwera pe—.
419. Kena oinas, keerud sarwed, tatsutab mööda
tamu wiirt?
Konn.
420. Kena oinas, keigud sarwed, tantšib küla tänawas?
Saan.
421. Kena wiibuline, lindi triibuline, käib lookas üle
maa, keegi kätte ei saa?
Wikerkaar.
422. Kere ümber sarwed, sarwede pääl wõru?
Wankri ratas.
423. Kerged filmad, kerged jalad?
Waras.

424. Keripuud, meripuud, rikka mehe toa taga?
Tuuleveski.
425. Kes häratab kahe furnuga elusa ülesse?
Tulelööja.
426. Kes kargab tuhat korda kõrgemasse kui ta ise on?
Kirp.
427. Kes käib üle mõistuse?
Täi.
428. Kes need neiud noorefesed, kes need õed hellafesed, kes ju ümber alati teine teise alla astivad?
Dö ja päew.
429. Kes on haawiku emanda?
Rebane.
430. Kes on halli mantliga?
Haaw.
431. Kes on kõrwe karjane?
Karu.
432. Kes on kullast kübaraga?
Kuuft.
433. Kes on kuusiku kuingas?
Hunt.
434. Kes on laia latiga?
Mänd.
435. Kes on nõmme neitsite?
Jänes.
436. Kes on pikkas jäärepaelas?
Paju.

437. Kes on fiin ja säääl? Weel ja möte.
438. Kes on walge kasufaga? Baju.
439. Kes säääl pööšas pöšjub, rakjub? Siil.
440. Kes söidab surmu jalge wahel? Hobune aeste wahel.
441. Kes teeb, ei taha, kes saab, ei tea? Puusärk.
442. Kes teeb silla ilma kiwi killuta, ilma puu pulgata? Küilm.
443. Kiberik jne. Waata: Siberikud.
444. Kiiga, kaaga, kiiga kaaga, turi kummor kumera seljas? Wee kandmine.
445. Kiige lauda, kaage lauda, ei see lauda maha sada? Suits.
446. Kiigub, kõigub tuule käes, ise elab kambriš? Linaseeme.
447. Kiiru, käärn, läbi kätte käärn, üks muna sees? Rätti.
448. Kiipab, kaapab, jaab saarde, siis seisab? Luud.

449. Riipa mind, kaapa mind, lõika mu pää otjast
ära ja laje mind joosta?
Wofi määrimine.
450. Riipsib, kaapsib, saab murka, siis muneb?
Luud.
451. Riipsib, kaapsib, saab otja, siis seisab?
Humaläs.
452. Riitsakas lendab üle kiwi, tiivad lööwad tuld?
Tuleraud.
453. Riitsakas lendab üle õue, tiivad tilguwad werd?
Panged; ämbriid; raandad.
454. Riiwits, kaawits, pihelgane pikk wits?
Põllu peenar.
455. Rikri, kakri, kiwerik, kõwerik, pasandab kõik wälja
täis?
Sirp.
456. Rilgi suurune, aga karust wägewam (kangem)?
Kuul.
457. Ringsjapp figiseb ja kägiseb, aga üle aia ei saa?
Äte.
458. Ripute keskel merd?
Raba.
459. Rirbu suurune, härja raskune?
Säde.
460. Rirbul läheb, kakul tuleb?
Naires.
461. Rirbul läheb, luikel tuleb?
Kapsa pää.

462. Kiriv lehmakene, walge piimakene?
Kanepi tera.
463. Kirju kari, walge wäli, karjus tõrres, walge rist kaelas?
Kogudus, firik ja õpetaja.
464. Kirju kari, walge wäli, must (tark) karja kaitseja?
Kogudus, firik, õpetaja.
465. Kirju kari, walge wäli, tuhmid targad taga-
ajajad?
Raamat.
466. Kirju lehm, kikas sarwed?
Woff.
467. Kirp läheb metsa, ei too tuhat hoostgi tagasi?
Tulekahju.
468. Kiipab, kaapab, saab saarde, siis muneb?
Õke.
469. Kits keldres, keel wäljas.
Tuli ahjus.
470. Kits kullitab, laps lullitab?
Luitu wõi sikušarw.
471. Kitu käib teeda mööda, tõstab teist, tõstab teist.
pistab kõhtu?
Kuhja tegemine.
472. Kitu sõidab sõeru mööda jne.
Waata: Tiidu jookseb.
473. Kitu sõidab teeda mööda, Kitu karwad jne.
Waata: Tiidu.

474. Kiinub, wiinub wiletsa kõhtu minnes ?
Dherd.
475. Kiwid all, kiwid pääl, kulla humik kestel?
Sööd ahjus.
476. Kiwine nurm, raudne põld, kase tohust seeme pääl ?
Tulekiwi, tuleraud ja tael.
477. Kiwi õue toodi, süda sisse loodi, kelle tütar
ma olen, selle emaks ma sain ?
Tütar imetab wangis isa.
478. Kiwi pääl kiigub, läbi aia läigib ?
Uks.
479. Kiwist salw, puust seeme ?
Kolle ja tuhk.
480. Kiwist wakk, puust jahud ?
Kolle ja tuhk.
481. Koda kolme nurga pääl ?
Kolmejalgne iste.
482. Koer haugub kılka, kılka, üle mäe mılka, mılka,
jabaroog teeb rıksa, raksa ?
Lõugeti.
483. Koer haugub kolgutamast, mäe otsast mılguta-
mast, mina jabasta pidamas ?
Lõugeti.
484. Koer haugub, külaline tuleb ?
Wõti lufus.
485. Koer haugub läbi luise aia (raudwärawa) ?
Keel.

486. Koit kumab, päike punab, härg pandakse lamba
jalga?
Sufad, kingad pandakse jalga.
487. Kole kast, kole tamm, rikka mehe läve all?
Torupill.
488. Kolmejalgne kiritvaim, raudhammas juus?
Woff.
489. Kolme kandiga (kõhri) orik?
Suur nõel.
490. Kolme kuune poisike, must lapp pe—s?
Uba.
491. Kolme murgeline ait, walget jahu täis?
Tatra tera.
492. Kolm meil, kolm teil, kolm kõigil külal?
Abjuroop, luud, lasu.
493. Kolm saksa käiwad linnas kohut, üks ei näe
ühte, teine teist?
Abjuroop, luud, lasu.
494. Kont kople mäel, kuus kullatud silma pääs?
Kirik.
495. Kõnni karjub põues?
Uur.
496. Koor all, liha pääl?
Lootsik; wene; paat.
497. Kõõrm liigub, kandja seisab?
Woodi; iste; tool.

498. Koorm wäsih, koorma kandja ei wäsi?
Iste; woodi; tool.
499. Kopakene kummuli, seeme sees?
Tuba inimestega.
500. Kotkas lendab üle mere, tiivad tilguwad werd?
Kahe aeruga paat.
501. Rõhu pääle kopsitakse (kõpitsseb), naha pääle
napsitakse (napitsseb), lähleb siise silpsti (karwilks)?
Wõti tabaluffu.
502. Rõht ees, naba taga, pää kahe reie wahel?
Lõugeti.
503. Rõhust sööb, küljest si—b?
Küünal.
504. Rõhust sööb, seljast si—b?
Hööwel.
505. Rõige päewa käib, ei tule ial laua otja?
Uks.
506. Rõigile teeb riided, ise ilma (alasti)?
Kõel.
507. Rõigub ja kõigub, läbi aia läigib?
Wilja põld.
508. Rõik armastawad teda, kõik tarwitawad teda,
kõik kardawad teda?
Tuli.
509. Rõik armastawad teda ja kes teda armastawad,
lähewad tema läbi hukka?
Patt.

510. Kõik ehiwad, aga kolm Rootslast ei ehi kunagi?
Mänd, kuusk, kadakas.
511. Kõik kuningad heidawad rõiwad maha, kolm ei heida?
Mänd, kuusk, kadakas.
512. Kõik maailm liigub, ühest arust (ohjast) tõmmatakse?
Kerileuad.
513. Kõik maailm magab, kolm meest walwawad?
Mänd, kuusk, kadakas talwel.
514. Kõik maailm werd täis, tapetud pole kedagi?
Koit.
515. Kõik pere murrab musta kooki?
Toa uks.
516. Kõlgub puu otsas, kutsub noori, kutsub wanu?
Kiriku kell.
517. Kõlle rõlle Kõpu mõisa, lüüakse pihta piu ja pau?
Kanga kudumine.
518. Kõõpa, kaapa, nurka nuksti?
Toa pühkimine.
519. Kõppu tõllu, tõllu rõllu, päält pirilla, parilla?
Kedramine.
520. Kõrgem kui hobune ja magab hiire asemel?
Uks.

521. Rõrgem kui hobune, madalam kui siga, mustem kui karu?

Sadul.

522. Rõrgem kui kirik, madalam kui regi, mustem kui süsi, walgem kui lumi?

Harakas.

523. Rõrgem kui jääsk, madalam kui jääsk, enam auka kui kuniuga kojalt aknaid?

Puu riit.

524. Rõrgem kui sitikas, madalam kui hiir ja enam aknaid kui kuninga kojalt?

Sõrmkübar.

525. Rõrwad on, terwed on, aga ei kuule?

Riista, nõu kõrwad.

526. Rõwem kui kiwi, õrnem kui muna?

Klaas?

527. Rõwer, kõwer, kuhu lähed? Nühka (niitud) paljas, mida tahad.

Tõgi ja sild; oja ja heina maa.

528. Rõwer puu koopa suus?

Rõvera saba.

529. Rribadi, krabadi kõhtu mööda, nigadi, nagadi nahka mööda, otsib auku sisse minna?

Lõnga kerimine.

530. Rriiksub, kraaksub, et kammer käes kõlab?

Rikk.

531. Kudas wõid sülla puid seljas koju kanda?
Kui tuhaks põletad.
532. Kuhu ja lähed; kas lepa torni wõi kaera
kirikusse?
Lepikusse wõi hobuse moku.
533. Kujja luuakse, kuhja loojat ei näe?
Mutt ja muti hunit.
534. Kui jookseb siis pillutab, kui seisab, siis pane
tued wasta?
Weski.
535. Kui kummuli, siis täis, kui püsti siis tühi?
Müts; kübar.
536. Kui mind näed, siis ei näe ja kedagi; kui ei
näe mind, näed igaihte?
Bimedus.
537. Kui pistab, siis pea, kui tõstab, siis tilgutab?
Wee wõtmine kaewust.
538. Kui puudud, siis kumardab, kui mööda lähed,
ei liigutagi?
Kaewu winn.
539. Kui seisab, siis käib, kui käib, siis seisab?
Käi; weski.
540. Kui sia sõda sõidab, siis lasseb tütwesse, kui
raudsõda, siis lähed latwa?
Täi-pääd harjaga sagedes ja nuaga otšides.

541. Kui soe, siis pehme, kui külm, siis kange?
Küünal.
542. Kui torkab, siis näitab, kui ei torka, siis ei näita?
Tule põlema panemine.
543. Kui tuleb, siis kuningas, kui käes, siis saks, kui läheb, siis sant?
Pühad.
544. Kui tuul aida takka, siis aida üks lahti, kui tuul aida eest, siis aida üks kinni?
Kana saba.
545. Kui walge, siis aher, kui must, siis tiine?
Pilm.
546. Kuis jagavad wiis meest wiis muna ja üks jääb waagnasse?
Üks wõtab waagna munaga.
547. Kui wõtad, siis kaswab (tõuseb), kui paned, siis kahaneb (wäheneb)?
Rätki.
548. Kufed laulwad kuldakeldris, kuldakeldris, tammetüindris, kuueskümmes kiwikeldris?
Kilgid.
549. Kuff kullas, saba rõngas, istub aida seina wahel?
Sirp.
550. Kuff kuuse otjas, saba maas?
Kiriku kell.

551. Kuff kullas, jaba rōngas, seisab aida seina peal
 ise laulab: si—u rekke?
 Püüs.
552. Kuff laulab keegnas, kaagnas, kiwi all keldris,
 maa all möldris?
 Kilt.
553. Kuff laulab kuhja otjas, händ maas?
 Kiriku kell.
554. Kuff laulab kuu sees, kaa sees, kiwises keldris,
 tammises tündris, wassses waadis, maa all
 augu sees?
 Kilt.
555. Kuff lendab, aga ei laula?
 Kuff kiriku torni otjas.
556. Kuff on, aga ei lenda?
 Kiriku torni kuff.
557. Kuldhobune, linane jaba?
 Nõel ja niit
558. Kuldkangast kujutakse, hōbelōnga lōigatakse?
 Päitse tõus ja loojaminemine.
559. Kuldkapp, hōbenupp?
 Kuffi kõrs.
560. Kuldkera keset kopelt?
 Päite.
561. Kuldkōrend ulatab atnast atnasje?
 Päewa paiste.

562. Kuldkirik, wafkwari (saba)?
Kuffi pea.
563. Kuldlüpsik mere peal?
Päikese tõusmine.
564. Kuldmuna keset kopelt?
Kirik.
565. Kuldõun hõbewaagna peal?
Päike.
566. Kulla lõngast kujutud, siidi lõngast seotud, istub ilma ääre peal.
Wikerkaar.
567. Kullatud kuusk mäe otjas?
Kirikuõpetaja kantslis.
568. Kullike lendab, koormat täidetakse?
Woff.
569. Kullmann kuuega, kallmann kasukaga, ilmann ihualasti?
Pähkel, tamme tõru, õun.
570. Kumm all, kumm peal, kullatiikk keskkel?
Wõikarbid.
571. Kumm all, kumm peal, kure munad keskkel?
Leivad ahjus.
572. Kummuli täis, istes tühi?
Kübar.
573. Kunas oli kivi kõrgem kui Jumal?
Kui Jeesus hauas oli.

574. Kuningal kuhja kaup, meil ei tanna pio pealt puhuda?
Õigus.
575. Kuningal suur nagu heina kuhi, saab siia, ei mahu piipugi?
Õigus.
576. Kuningas klaasist saanis paha sees?
Küünal.
577. Kuningas kõndimas, kästjalad ees kargamas?
Tuul enne müristamist.
578. Kuningas kükitab (istub) oma roja sees?
Küünal.
570. Kuningas näeb harva, talupoeg iga päew?
Teist.
580. Kuningas, faks, talupoeg, kõik sööwad, ei pane elades laua pääle ega lõika noaga?
Ema piim.
581. Kuningas sureb, alamad hõiskavad?
Linnud kewadel lume sulamise ajal.
582. Kuningas tuleb tuppa, leiab kulla tüki läweli?
Kuff.
583. Kupukene kummuli, seemned sees?
Tuba inimestega.
584. Kurat kolme jalaga, raudhambad suus, puust ora peas, taku tükk kõhus?
Woff.

585. Kured lendavad üle mere j. n. e. Waata
Kotkas lendab.
586. Kure kael üle mere?
Paja sang.
587. Kurg kõnnib wälja pääl, raudkingad jalas?
Ader.
588. Kurikast ma ei kuulagi, keedupada ma kiidan,
aga sauna leili ma ei jalli?
Täi.
589. Kurjategija aidas, hea tegija aida taga?
Püüs ja ader.
590. Kus laulis kuff nii, et kõik maailm kuulis.
Noa laewas.
591. Kus on kaera kirik kaskise torniga?
Sadul.
592. Kus on mõök, mis ei lõika luud ega liha?
Kopsi mõök.
593. Kust söidab suur sõda, jäält ei mahu kassi saba?
Sari.
594. Kus tulewad lapsed wanemate warule?
Heina maal; ruffi põllul.
595. Kuu kaja läwe all, hagu aida räästas?
Sõlg ja helmed.
596. Kuu kuhja külje peal (kahe kuhja wahel)?
Prees; sõlg.

597. Kuulus mees keldris, walitseb siisgi walda?
Tuli latornis.
598. Kuum kiwi aida all?
Lehma udar.
599. Kuus jalga, kaks jälge
Regi.
600. Kuus jalga, kaks pead, neli silma, neli kõrwa
ja üks saba?
Katsanik.
601. Kuus kaskwab jawi augu ääre peal?
Koera saba.
602. Kuus kuldlehest, seitšmes höheristite?
Nädali päewad.
603. Kuus sülda kuufine kõrts, seitse sülda saarine
laud, inimesed istuwad ümber karu ja tantsi-
wad, aga keegi ei liigu paigast ega lausu tei-
sele sõna; kaks kannu laua peal, teine tühi,
teise sees ei ole midagi?
Inimese juu.
604. Kiihwel kübaraga, kahwel kaskukaga, ihwel ihu-
alasti?
Pähkel.
605. Kümme kitse kallewad (näriwad) ühe heina
kuhja kallal?
Sõrmed habemes; sõrmed lina koonla kallal.
606. Kümme kurge küütsakille ühe ainša ääre peal?
Lusikad kausi ääre peal.

607. Küfits pääl, näfits käes?
Mees ja piits.
608. Küla peni küfitab, loeb taewa tähti?
Kaewu kook, winn.
609. Küla poole küfitab, koju poole kumardab?
Kaewu winn, kook.
610. Küliti sööb, püsti magab?
Lõnga pool.
611. Külm kui jää, walge kui sai, pehme kui sulg?
Lumi.
612. Kütt lähed metsa, need jänesed, mis maha lasteb,
jääwad maha ja keda kätte ei sa, toob koju?
Kirbu otsimine.
613. Küünar karust, pio täis paljast.
Wiht.
614. Küünra pikkune ja laiune, küme paari hargi
ei jõua paigalt ära wedada?
Kaew.
615. Küüped kübaraga, kaaped kasufaga, istub ihu
alasti?
Kartohwel; kaal; õun.
616. Küürakas jookseb üle wälja?
Sirp.
617. Küüt härg mäel, üks sarw peas?
Kapp renni pääl.
618. Kaastukene wee weeres, ei ligune, ei lagune?
Keel.

619. Ladwast kaswab, tüükast ei kaswa?
Lehma saba.
620. Lagi all, lagi pääl, kuldtera keskell?
Wõikarbid.
621. Lagi all, lagi pääl, lae pääl lauldasje?
Kannel; wiinul.
622. Lagi all, lagi pääl, lae wahel lauldasje?
Lõõtsapill; juu.
623. Lagi all, lagi pääl, libe kala keskell?
Kanga kudumine; süstik.
624. Lagi all, lagi pääl, lihalimp keskell?
Keel.
625. Lagi all, lagi pääl, meremees keskell?
Käimekarp.
626. Laia peaga poisike, waigu wammuses wennike,
ajab loomad lagedale, puistab piinajad tapule?
Peahari.
627. Lammas härja kõhus?
Sukk saapas, kingas, pastlis.
628. Lammas laudas, saba wäljas?
Lusikas waagnas wõdi juus.
629. Lammas lehma mao sees?
Sukk saapas, kingas, pastlis.
630. Lammas tuleb metsast, willad langewad maha?
Heina koorm.
631. Lapsed enne kui ema?
Heina saod; ruffi parm.

630. Lapsed lagedal, ema loomata?
Heina saod; ruffi parmad.
631. Lapsed tallavad ema filmi, aga ema wõtab
neid fiiski oma kaisu?
Maa.
632. Lapsele mängiks, wanale abiks, kurjategijale
hirmuks?
Repp.
633. Lapsi laiad wäljad täis, isa, ema loomata?
Wihud wäljal, parmad.
634. Laps on, aga laps ei ole?
Tütarlaps.
635. Laterdaja, taterdaja, müita, mäta müllerpuu?
Wõi mänd.
636. Latw punane, tüügaz karune?
Maafikas.
637. Laud (laew) hällib ja hällib, laud maha ei lange?
Suits.
639. Laud laudil, pulk sees, küljed karwu täis?
Koonal.
639. Laud wee sees, ära ei mädane?
Reel.
640. Laut lambaid täis, saba pole ühelgi taga?
Leiwad ahjus.
641. Laut lambaid täis, wana kohe oinas kessel?
Tähed ja kuu.

642. Laud punasid hãrgi tãis, must hãrg lãheb
lauta, ajab punasjed hãrjad wãlja?
Sõed ja ahjuroop.
643. Laut walgeid lambaid tãis, punane kuff kessel?
Hambad ja keel.
644. Lãheb loogas üle maa, keegi kãtte ei saa?
Wikerkaar.
645. Lãheb tuppã, wõttab kulla, puhub mulla?
Roer.
646. Lãheb weele, kõht koju poole?
Badja püür.
647. Lehm lãks lauta, wiskas hãnna lauda otsale?
Leiwade ahja panemine.
648. Lehm tegi luu, luu wãfika?
Kana, kana muna, kanapoeg.
649. Lehwitab ja lãhwitab, saab õrrele, siis äãlitseb?
Kuff.
650. Leiwã pãtjike wee sees?
Kuu taewas.
651. Lendab kui lind, kãib kui karu, tõngub kui
siga, mõirab kui hãrg?
Sitikas.
652. Lapp linna uulitsjal j. n. e. Waata: Tamm
Tartu rajal.
653. Libe all, libe pããl, libe kala kessel?
Pool jüstik.

654. Libe kala jää wahel?

Surmitas.

655. Libe läheb karuse sisse?

Käsi kindasse.

656. Libi pistab karust?

Kinda kätte tõmmamine.

657. Ligi kutsub, kaugele ajab?

Palaw.

658. Lihha all, luu peal, elusalt must, surmalt punane?

Wähk.

659. Lihha (liudas) katlas, leem orgi (pilpa) otjas?
Snimene wee peal lootfikus, wenes, paadis.

660. Lihane ait, karwane katus, iga nurga all
natuke rauda.

Hobune.

661 Lihane all, lihane pääl, puine kaskel?

Ratsjahobune, inimene, sadul.

662. Lihane katel keedab raudist rooga?

Suuu.

663. Lihane kubu, wastne side?

Sõrmus sõrmes.

664. Lihane laut, luised lehmad?

Suu ja hambad.

665. Lihane luisf lõksub luisse ai taga?

Reel.

666. Lihane pada, raudne toit sees?
Hobuse suu ja waljaste rauad.
667. Lihane püüß, laheb kandu, ostab ninasse?
Paha hais.
668. Lihane pütt, hõbe wits?
Sõrmus.
669. Lihane fard, raudsed tued?
Hobuse rauad.
670. Lihane tõrs, raudne wõru?
Sõrmus.
671. Lihased mäed, piimased hallikad?
Nisad.
672. Liha sööb, liha joob, lihase laua pääl istub?
Laps imeb.
673. Liha süüakse, nahk müüakse, kondid ei kõlba
koertelegi?
Lina.
674. Liha waagnas, leem wardas?
Snimene lootfikus, wenes, paadis.
675. Liha wäljaspool, särk seespool?
Küünal.
675. Viigeldi ja loogeldi, aafast läbi alla poole?
Tõgi.
677. Viigub ja kiigub, maha ei lauge iial?
Suits.
678. Viigub ja kiigub, läbi aia läigib?
Wilja wäli.

679. Siigub, fiigub, sõuab, jõuab, funi kadumid
korraga?
Suits.
680. Siipab, laapab j. n. e. Waata: Kiipab, kaapab j. n. e.
681. Siiva tera ei kannu, maja kannab?
Weji.
682. Siks, Idks läheb läbi lehise lepiku, ei jää finni
kufagile?
Lamba niitmine.
683. Sina leegib iga päew, aga ei lähe walgemaks?
Suits.
684. Sinane kits, raudn. jalg, puused sortwed?
Suits.
685. Sind laulab puu otjas, saba liputab maas?
Kell.
686. Sind lendab, muuna kaswab?
Wärten.
687. Sind lendab, pugu paisub?
Laew.
688. Sind lendab üle mere, tiivad tilguwad werd?
Lootsik, wene, paat ja aerud.
689. Sind lendab üle toa, igaihe suu maitseb?
Kalja, taari kapp.
690. Sind tules, ei põle ega küpsse?
Tule säde.

691. Sina täis inimesi, kolm aga riides, teised kõik
alasti?
Puud talvel metsas.
692. Sinauke lendab, ise täidab koormat?
Woff.
693. Sinauke tantsib mäe pääl, p—e pillub sõkleid?
Sahu sõelumine.
694. Sipp linna väljal j. n. e. Waata Tamm
Tartu rajal.
695. Sipp lipi pääl, lapp lapi pääl, ilma nõela
pihtmata?
Kapsapää.
696. Sipitud, lapitud, ilma nõela pihtmata, ilma
sõlme sidumata?
Kapsapää.
697. Sitergune, latergune, hiire auk tal sees?
Lähker
698. Sittlätakaid maailm täis, kätte ei saa ühtki?
Pilwed.
699. Sitt literida, titt titerida, ise till tilufene,
ulatab üle maa ja mere?
Lumi.
700. Sojuse jälge mahub, lojuse lauta ei mahu.
Tapu ritw.
701. Võika karwad kaksipidi, võta magus keskpaigast?
Pähkel.

702. Võika pää, võta jüda, anna juua, hakab
rääkima ?
Pajuwile.
703. Võika rulli, tõmma rulli, kui tõmmad, siis
rulli filmad paistetanud. ?
Weepanged (?)
704. Võmmuleht lontskuu, ei kuiwa ega mädane ?
Keel.
705. Luiged lendawad üle õue, tiiwad tilguwad
werd ?
Weepanged.
706. Luised luifad, puised pulgad, kaks karust was-
tastikk, pikk ja file wahel ?
Sarwed, ike, härjad, saht.
707. Luu all, luu pääl, liha keskkel ?
Helmed kaelas.
708. Luust luff, puust wõti ?
Lusikas juus.
709. Luu pääl, liha all ?
Kanep.
710. Luust juu, lihast habe ?
Kuff.
711. Lühike lõhmuš, pikk niin ?
Lamba will.
712. Lühikesed ohjad, kaugele ulatawad ?
Silmad.

713. Maa all, maa pääl, üte, taati maa wahel?
Tuba.
714. Maa laiune, lehe raskune?
Päewa paiste; kuu walge.
715. Maa läeb kofku mügistes, inglid läewad hüdis-
tes, wikerkaar lööb wiulit?
Wankri öit.
716. Maal ei seisja, wees seisjab.
Wene; lootjik; paat; uup; laew.
717. Maamees lähed meremehela kosja j. n. e.
Waata: Indu lähed jne.
718. Maamees wistab maha, saks pistab tasku?
Tatt.
719. Maarik magab, aasta pärast tuntakse ase?
Kuhja pesa.
720. Maarik magab, maksjad liiguvad?
Maja.
721. Maast tõuseb mallerpuu, mallerpuust lillerpuu,
lillerpuu nupp?
Tõhwikas.
722. Maast tõuseb mannerpuu, mannerpuust kausta-
puu, (faterpuu), kaustapuust suur mets, suurest
metsast ei saa sukawarastki?
Herne warred.
723. Maast tõuseb mannerpuu, mannerpuust fater-
puu, faterpuust kaustapuu, kaustapuust wiwivawilad?
Herned.

724. Maa juga, wee liba, kambri kaks, õue telg?
Ate, lootsik, wõti, koer.
725. Maa täis, org täis, peosse ei saa piotäit?
Udu.
726. Madalam kui hobune ja kõrgem kui hobune?
Sadul.
727. Madalam kui maarohi ja pikem kui ükski puu?
Tee.
728. Magab kui karu, mõirab kui karu, hulluks
teeb mehe?
Õlle waat.
729. Magus papale, mõnikord ka mamale?
Tubakas.
730. Mahe magab maa pääl, aasta pärast tunnukse
ase?
Tuli.
731. Mahla kask kambriks, till tila otjas?
Taari, kalja astja.
732. Mahub hiire auku, ei mahu majasse.
Ritw.
733. Mamsel istub mäe pääl, kuldkingad jalas?
Sah; ader.
734. Ma näen igapäew, ja näed igapäew, kuningas
harwa, Sumal ei eladeski.
Teist enesefugust.

735. Ma tunnen kambri, kus 32 wafarat; kihma
 jääs ei saja ja lund jääs ei saja, aga märg
 on ta alati?
 Suu.
736. Mäger mängib mäe pääl, pe— tolmab taga?
 Äte.
737. Märg laud lepikus?
 Keel.
738. Mees alasti, hame (järf) põues?
 Kiiinal.
739. Mees istub tee ääres, walge tübar pääs?
 Puu känd lume all.
740. Mees käib mööda tuba, liha waagen pää pääl,
 katsuda ei anna kellelegile?
 Kuff.
741. Mees käib toas, ei näe meest ega mehe jälgi?
 Soe.
742. Mees kufilt kõweras, kell kaelas?
 Looft.
743. Mee künnab ööd ja päewad, ei saa (ei ole)
 wagu eladeski?
 Saew; kell.
744. Mees künnab, pole adra ega hoost?
 Siga.
745. Mees läheb kirikusse, wälja ei saa?
 Kala wõrgus.

746. Mees läheb külasse, võtab maja kufile?
Tigu.
747. Mees läheb laska j. n. e. Waata: Mees käib
mööda tuba.
748. Mees läheb metsa, jalg wasta taewast?
Süllapuu seljas.
749. Mees läheb metsa, kõht (kaks kõhtu) koju
poole?
Sääred.
750. Mees läheb metsa, kõwer kaigas seljas?
Roer.
751. Mees läheb metsa, lööb waia tee äärde?
Muuskab nina.
752. Mees läheb metsa, mööd seljas?
Kas.
753. Mees läheb metsa, naba koju poole?
Lähker, las seljas.
754. Mees läheb metsa, naene nabat pidi seljas.
Lähker, las seljas.
755. Mees läheb metsa, nina wasta taewast?
Püis seljas.
756. Mees läheb metsa, nopib kiwa tee äärest põue?
Kuff.
757. Mees läheb metsa, pale koju poole?
Kirwes seljas.
758. Mees läheb metsa, peo täis peergu pe—s?
Kuff.

759. Mees läheb metsa, sada filma seljas?
Wõrk, noot seljas.
760. Mees läheb metsa, selg teibaid täis?
Siga.
761. Mees läheb metsa, film ees, teine taga?
Taga kirwe film.
762. Mees läheb metsa, filmad selja taga?
Kuue nõöbid selja taga.
763. Mees läheb metsa, film koju poole?
Suka film; kirwe film.
764. Mees läheb metsa, foolika kimp seljas?
Kõis.
765. Mees läheb metsa, teeb noata ja kirweta kaks
külmettu walmis?
Sammustab pähkli pooleks.
766. Mees läheb metsa, toob koju, mis ei saa, jätab
metsa, mis saab?
Täide otfimine.
767. Mees läheb metsa, wesi ees, fild taga?
Hämblik.
768. Mees läheb metsa, wiskab tindi tee äärde?
Tatt.
769. Mees läheb toa pääle, liha waage pääs?
Kuff.
770. Mees maoli maas, naene selili seljas, kõht
kõrti täis?
Leiva küna.

771. Mees meeleta, hobu jaluta ?
Laps fättis.
772. Mees nullas, juuksed wäljas ?
Maeris ; kaalikas.
773. Mees must, meel tark, rahakukur tuulus'
jahuwakk walge ?
Puu.
774. Mees nurgas, till j. n. e. Waata : Wana-
mees nurgas.
775. Mees nurgas, tuline süda sees ?
Püis.
776. Mees õues, filmad toas ?
Kuu ; päike.
777. Mees raiub Mihu maal, (Hiin maal) laas-
tud meie maal ?
Wälf ; sadu.
778. Mees raiub ööd ja päewad j. n. e. Waata
Mees künnab.
779. Mees raiub puid, laasta pole kufagil ?
Kell.
780. Mees purjutab merd mööda, tiivad tilguwad
werd ?
Wihma pilw.
781. Mees tahab mind, mees ajab mind, mida
enam ajab, jeda kängemaks lähen ?
Habe.

782. Mees tee ääres, jeda saksad auustawod, kuni-
gad kumardawad ?
Kirik.
783. Mees teeb uut tuba, naene jääb naba pidi
walele.
Lähker ; lasj.
784. Mees teel, ei pääse ette, ega jää maha ?
Wari.
785. Mees teenib alati, aga pool keha ometi õues
(külmas), pool tuas (soojas ?)
Ukse käfiranad.
786. Mees tõuseb mulla alt, kübar pääs ?
Seen.
787. Mees toas, keha õues ?
Walf.
788. Mees waatab mäe otsas, soldat istub soo pääl ?
Heina kuhji.
789. Mõhed kangel raiuwad, laastud meile langewad ?
Wälf ; rahe.
790. Meie toa taga kaswis juur tamm, see oli
seeft õdnes ; jääll sees oli seitse puuda sääski,
need keerutasiwad kaera kõrtest kõit maast
taewani ?
Wale.
791. Meil must, teil must, igas peres ise must ?
Wada.

792. Meil on, aga Sumalal ei ole?
Patt.
793. Meil on ilus pruudike, pruudil kena kirstuke,
ei tee wõtmed ega muukraudad lahti, kujuk
maha, ise läeb lahti?
Muna.
794. Meile tuli meririkas, karuspidi kasukas seljas,
igapäewased kingad jalas?
Wajikas.
795. Meff, meff mäe otjas, neli sarwe pääs?
Tuuleweste.
796. Mere luff, metsa luff, laane walgepää wajikas?
Hülge, mõtus, jänes.
797. Mere Miff, metsa luff, linna walge pääga
hani?
Sill, seen, sool.
798. Mere nuff, metsa luff, walgem kui waha-
fiwi?
Kirik.
799. Mere nuff, metsa luff, walgem kui waha
küünal?
Laew.
800. Mere siff, metsa luff, tee liba, maa suga?
Wähk, luff, regi, äte.
801. Meri nelja tulba pääl?
Laewas.

802. Metsa ei mahu, peenrale mahub?
Õlle.
803. Metsa pika j. n. e. Waata: Pikk mets, paks
mets j. n. e.
804. Metsas kaswab, rannal sünnib, tuules elab,
wees jureb?
Saem.
805. Metsas must, tee pääl lauk, kodu walge?
Lõsmus, pärn, kellest sige kistakse.
806. Metsas on, aga metsas ei näe?
Puu süda.
807. Metsas siad, wäike raudkasutaga poisike ajab
sige taga?
Täid pääs.
808. Metsas sündinud, metsas kaswanud, nüüd mu-
tab mehe põlwele (inimeste käes?)
Kannel.
809. Metsast tuuaks mõõdu puu, tee weerest tamme
puu, ninaga oja mõõdetaks, ninaga pala pai-
gal pandaks?
Wakk.
180. Metskits, kiwised jalad?
Nit.
811. Mida ei jõua kunagi maha käända?
Lõnga lõimi.
812. Mida ei jõua toa pääle wistata?
Udufulgi.

813. Mida ei jõua ümber toa wiia?
Sõelaga wett
814. Mida enam sirt lendab, seda lihavamaks läheb?
Wärten.
815. Mida enam wõetakse, seda suuremaks läheb?
Nugu kaewamine.
816. Mida müüris müürišeb, paju alla paigutab?
Kilt.
817. Mida on meie eit loonud?
Sufa.
818. Mida tulisevalt hobune jookšeb, seda rammuse-
maks ta läheb?
Wärten.
819. Miilub, mööslub, kaalub kaks kanamuna?
Laps hällis.
820. Mikit, nukit mäe otšas, neli šarwe pääs?
Tuulik, tuuleweške.
821. Miks on kirebud mustad?
Nad leinawad.
822. Miks on orawal piff šaba?
On pitaks kaswanud.
823. Miks on täid walged?
Nad rõõmustawad.
824. Mikšpärašt waatab rebane tagaši.
Ei ole filmi taga.
825. Millal šunnib šõelaga wett kanda?
Kui weši külmetanud.

826. Millal käiakse pea pääl?
Kui naela pähä astutakse.
827. Mill tulewad naesed tagurpidi toast wälja?
Kui tuba küüriwad.
828. Mina mitme triibuline, kulla neitsi karwaline,
käin ja lookan üle maa, ükski kätte mind ei
jaa?
Witerkaar.
829. Minu pääl süüakse, mind süüakse, mina söön
ja minu all süüakse?
Kaene imewa lapsjega ratsahobuse seljas puu all.
830. Mis enesel ei ole, jeda teisele teada annab?
Teise käest laenamine.
831. Mis jookseb ilma jaluta?
Piltwed.
832. Mis ferkib pärmita (sepata)?
Udušuled.
833. Mis on igaihe küljes kinni?
Nimi.
834. Mis on katuses enam kui õlgi?
Õle sõlmi.
835. Mis on kehata nähtaw?
Wari.
836. Mis on fergem (kärnem) kui lind?
Meel ja möte.
837. Mis on kõige armsam kõigile inimestele?
Uni.

838. Mis on kõige inimeste eest kõige magusam?
Ema piim.
839. Mis on kõige inimeste eest kõige rasvasem?
Maa muld.
840. Mis on kõige inimeste eest kõige teravam?
Silm.
841. Mis on kõige pikem maailmas?
Tea.
842. Mis on magusam kui mesi?
Ema piim.
843. Mis on mereweest sügavam?
Põrgu.
844. Mis on metsas mädalikus?
Uks.
845. Mis on ohatast (noast) teravam?
Keel.
846. Mis on sarwe häälest heledam?
Pitne.
847. Mis on tühmem (pehmem) kui padi?
Ema süle.
848. Mis on valge kui sai, pehme kui wilt ja
külm kui jää?
Lumi.
849. Misjugune kurg ei lenda?
Udrakurg.
850. Misjugune muna on kõige kallim?
Silma muna.

851. Misjugune pea on kõige suurem?
Etš weskke pää ole kõige suurem.
852. Misjugune suu ei tee healt?
Ei koti suu tee healt.
853. Misjugusel saapal ei ole säärt?
Tuule saapal.
854. Misjuguse saare peal ei ela inimesi?
Saare puu peal.
855. Misjugusid kiwa on kõige rohkem jões?
Märgi.
856. Misjugusid puid on kõige rohkem metsas?
Kõweraid.
857. Misjugust särki ei õmmelda?
Puu särki.
858. Mis sünniwad tegemata?
Seina praod.
859. Mis teeb inimene, aga ei tee, loob inimene,
aga ei loo?
Heinu teeb ja kuhja loob.
860. Mis teeb wares siis, kui ta 12 aastaseks saab?
Mustab 13.
861. Mis teewad kõik rahwas (maailm) ühtlasi?
Lähewad wanemaks.
862. Mis tõttu mehed mustad, mis tõttu tammed
tühjad, mis tõttu maa punane, mis tõttu
soo sinine?
Mure, talwe, marjad, wihm.

863. Mis tuleb sündimata ilmale?
Muna.
864. Mitme karva wiiruline, kena lindi triibuline?
Wikerkaar.
865. Mitmest arust jookswad ühte lauda lõngad?
Puu juured.
866. Mitu kirja pihlapuus? Seitse kirja pihlapuus?
Teff.
867. Mitu sammu astub harakas aastas?
Ei ühtki; hüppab ainult.
868. Mitu teed läheb kirikusse?
Kaks (jalga).
869. Mollike sambla sees?
Wagu.
870. Mõista ära mõni sõnagi, laane latifa sonni,
seitse sonni põrmandul?
Nädal.
871. Mõista ära mõlle rölle: mitu kirja pihlakpuul?
Sada kirja pihlakpuul.
Teff, waip.
872. Mõista ära mõlle rölle, wõristaja mõlle rölle,
peale pandi pealispaelad, alla pandi aluspaelad?
Woff.
873. Mõista ära mõõlu, wana naene waalu, kassi
faba waalu?
Lapse kiigutamine.

874. Mõista, mõista mõlle rõlle, kõlle rõlle?
Tint, waid, foot.
875. Mõista, mõista mõnne saarde, mõnne saarest
kõnne saarde, litika, latika saarde, peale titi,
katiisaare?
Nugulised paja koogud.
876. Mõista, mõista mõõlu, kass'i händ kaalu, kaalu
peal kaks kana muna?
Kaelkoogud ja panged.
877. Mõista, mõista mõõru (määrü), läbi käte
käärü, lähel läbi lehtse metja, läbi alta
harwa metja?
Lamba rauad.
878. Mõista, mõista mõõru (määrü), läbi käte
käärü, kääruš kaks kanapeša, üks muna sees?
Käärid.
879. Mõista mõõru, katju käärü, kääruš kanapeša,
seitse muna sees, igal munal ise nimi?
Nädali päewad.
880. Mõõd taga, pall ees, hiire keller kesk'el?
Kass.
881. Mõllerõlle mõkatimid, kõllerõlle kõkatimid, pani
peale piiritse paekad?
Woff.
882. Mõnnu sõnnu pealta titi, kati sõnnu, lae
alla lati sõnnu, seitse sõnnu wastastikkü?
Mhelad.

883. Mõnnu sõnnu, pealt on katti wiilu sõnnu,
tutne sõnnu?

Sing.

884. Mõõgast pikem, nurgast kõveram, teeb mitme
elule otša?

Wikat.

885. Mõrsja ehib metsa taga, pio täis piergu käes?
Päikese tõus.

886. Mõrsja seisib metsa ääres, pio täis tunglaid
käes?

Päikese looja minemine.

887. Muidu magusat kätte ei saa kui aruſid laiali
ei aja?

Herne kaun.

888. Muidu weſi kustutab tuld, mind paneb põlema?
Lubi.

889. Mu isa ja ema laps, aga ei ole mu wend
ega õde?

Ma ise.

890. Mu isa ta oli, tema emaks ma sain, see laps,
keda ma imetaſin, oli mu ema mees?
tütar wangiſ isa imetades.

891. Mujal maal pannakse hoost ette, ſiia maale
paistab loof?

Wikerkaar.

892. Mullas ei mädane, wees ei upu, tules ei põle?
Nimi.

893. Mulle annab suud, sulle näitab pe—t.
Soogi riist juues.
894. Mull on libe keel ja libe suu, aga enne ma
ei laula kui mind lüüakse?
Kell.
895. Mullu must lehm poegis, tänawu terve piim
feedeti?
Kufis.
896. Murelind (muri) istub puuris, näeb kaks kol-
mat wedawat, kolm pead ja kahetja jalga?
Wang nägi kaks warast furnut pörjast wedawat.
897. Muri murki, rääbis tõrki, läheb üle õue iste
tõrki, was wili wälistu?
Sunt läheb koeraga tõrki.
898. Murka tuleb, suu wabiseb, pea wabiseb, tiivad
tilgutowad werd?
Paat.
899. Murrab pead, aga ei murra; kui magad, siis
murrab, oled erk, siis murrad murdja?
Mõistatus.
900. Mustad moorid, walged waarid?
Afnad.
901. Musta karikast loodanesja, sinista siotanesja,
hõbe lõnga lõigatasja?
Wilja külwamine, kaswamine, lõikamine.
902. Musta sööb, walget si—b?
Püis.

903. Muft ema, walge kuub?
Lumi maas.
904. Mustem kui süsi, magusam kui mesi?
Uni.
905. Mustem kui süsi, sinisem kui saks, lendab kui lind, mõirab kui härg?
Sitikas.
906. Mustem kui süsi, walgem kui lumi, kõrgem kui kirik?
Harakas.
907. Muft härg magab maas, foolled liiguvad?
Tuba.
908. Muft härg magab, sarwed läbi seina?
Lõõts.
909. Muft härg, mugalad sarwed, kannab sauna sarwedel, kihelkonna keele pääl?
Puušild kraawi pääl.
910. Muft härg, mugalased sarwed, käib lihase linna ümber ja wõtab lihase linna selga?
Kirp.
911. Muft härg, mugased sarwed, liigutab liha pakku?
Kirp.
912. Muft härg, mugalad sarwed, wõtab sauna sarwile, kihelkonna kufile?
Paljad kogud.
913. Muft härg, mukud sarwed, liigutab liha pakku ära?
Woff.

914. Must hobune, punane inimene, roheline piits,
laskjuta ijeennast?
Wihhtlemine.
915. Must ja haljas, file ja paljas, kargab loogas,
pefitab poogas, saadakse kätte, tapetakse ära?
Kirp.
916. Must jää, walged watsjad?
Ruub ja taškud.
917. Must karjane, hall jell?
Kiriksand ja köster.
918. Must kass, kurat Mats aida waras?
Pada.
919. Must kui kurat, tõngub kui siga, mõirab kui
hürg?
Sitafitikas.
920. Must kuff, kolm jalga all?
Tulejalg.
921. Must kuff, kuldjed sooled?
Skannel.
922. Must kuff kutsub kõik kihelkonna kottu?
Õpetaja.
923. Must kuff meres, jaba wäljas?
Kulp.
924. Must kuff, muru hari?
Pudel.
925. Must kuff, siidi sooled?
Wiul.

926. Must kuff, walged lotid, laulab forra nädalis?
Kirikjand.
927. Mustlase uur, siia tamm, konna kaew ja kassi
õuu?
Päike, lepp, lusikas ja kadaka mari.
928. Must lind (kana), punased munad?
Pada tulel.
929. Must mees, mugerad filmad, weeretab palku
ööd ja päewad?
Kirp.
930. Must mees muru peal, tükk liha turja peal?
Kuff.
931. Must mees, mustad mokad, punane piip, walge
warš?
Tulejalg ja tuli.
932. Must mees, punased mokad?
Nööridega wammus.
933. Must mees, roheline kuub?
Maa ja rohi.
934. Must mees sammub sauna, sada sammuwad
järele?
Kirikjand ja kogudus.
835. Must mõis, punased piidad, karwane katus peal?
Suu ja habe.
936. Must mull, punane pulk?
Porgand.
937. Must murakas, punane purakas?
Wähk.

938. Must muru, punane äär?
Mulgi wammus.
939. Must müts, loof peal?
Pada.
940. Must päff, sada sõrme?
Õte.
941. Must pull, mugalad sarwed j. n. e. Waata:
Must härg.
942. Must puu, põlend puu, üle metsa loogapuu?
Wikerkaar.
943. Must siga läheb lauta, ajab punased põrsad
laudast wälja?
Roop ja sööd.
944. Must suu, punane keel?
Mhi.
945. Muu must, huuled (ääred) punased?
Wiru naeste fuka paelad.
946. Mügerik, mägerik j. n. e. Waata: Siberikud
947. Mürab kui karu, tustib kui siga?
Sitikas.
948. Mürk ei müta, raud ei raiu, tuli ei põleta,
wesi ei uputa?
Wari.
949. Naba ees, fera kaskel, labidas taga otšas?
Naires.
950. Naerab, aga ei räägi?
Seina pragu.

951. Naeste tahk ja kana suurätk.
Põrmand.
952. Nahk all, nahk peal, karwad wabel?
Suff jalas.
953. Nahk ait, puuluff?
Worst.
954. Nahkpüüs, tuule lööd?
Paha hais.
955. Nahkpüüs, udukuul, lasseb kandu, mõjub pähä?
Paha hais.
956. Natuke nahka, raasuke rauda, puntrik puid?
Woff.
957. Nägemata, aga tuttan?
Soe.
958. Nebu nelja murgeline, kaba kake jakuline, wibu wiie süllaline?
Kaew.
959. Neitji istub kiwi otsas, neli põlle ees?
Tuuleweske.
960. Neitji neljamurgeline, Kadri kake jätkuline?
Kaew.
961. Neitji sõelub, neli põlle ees?
Tuuleweske.
962. Neitji toas, nijad wäljas?
Kampalgid, talad.

963. Neli andwat, neli kandwad, kaks hoiawad
koera, üks peksab ümber maja?
Lehm.
964. Neli andwad, neli kandwad, kaks wahiwad
taewa poole, üks kaitseb koeri?
Lehm.
965. Neli andjat, neli kandjat, kaks tulenäitajat,
kaks koera tõrijat, üks parmu piits?
Lehm.
966. Neli kitse kuhja kallal, kõigil pead märjad?
Kedraja sõrmed.
967. Neli libedat wenda, ühel päewal sündinud?
Warja jalad.
968. Neli meest mängiwad, igauks saab kasu?
Billimehed.
969. Neli meest, üks müts?
Laud nelja jalaga.
970. Neli neidu, kümme peigu?
Laba kindad.
971. Neli neitsit ajawad teine teist taga?
Kerilauad.
972. Neli neitsit jooksewad nurudes peale?
Wankri rattad.
973. Neli neitsit kusewad ühte kannu (ühe poti sisse)?
Lehma nijad lüpsawad ühte lüpsikusse.
974. Neli neitsit lähewad üle nurme nuttes?
Wankri rattad.

975. Neli neitsit ühe hoiu all?
Lehma nišad.
976. Neli hoošt tallis, wiies jookšeb ümber talli?
Suka wardad sukka kududes.
977. Neli nippi jalga, kaks kikki kõrwa, suur pift
tolu, lolu?
Kasš.
978. Neli öde ühe kübara all?
Laud.
979. Neli soo sumpjat, kaks taewa kaejat?
Lehm.
980. Neli sulast saunas, peremees parsil?
Sörmed kindas.
981. Neli šanti ühe kübara all?
Ište.
982. Neli tätku tallis, wiies tantšib ümber talli?
Suka wardad sukka kududes.
983. Neli teewad woodit, kaks näitawad tuld, üks
heidab peale?
Roer.
984. Neli tuas, kahetša õues (wäljas)?
Hoone nurgad.
985. Neli tuba, kümme meest?
Labakindad ja kümme šorme.
986. Neli wana onu habet tagaspidi?
Hobuse kabja tutid.

987. Neli wenda jooksewad järjestikku, ei saa teine teist kätte?
Wankri rattad.
988. Neljad reied ristakute, nabanibu wahel?
Kerilauad.
989. Neljanurgeline ait, iga nurga all rauda?
Kautatud hobune.
990. Mibu nelja nurgeline, kaabu kahe järguline?
Kaew.
991. Nigiseb ja nägiseb, ei saa üle aia ilmaški?
Äke
992. Nigiseb ja nägiseb, läheb sisse, teeb kriuh?
Wõti.
993. Nigiseb ja nägiseb, teine tõuseb teise korra, teraw nina hiir jookseb wahelt läbi, weab oma sabaga kõik kokku?
Kanga kudumine.
994. Niidišt tehtud nipa napa, puušt tehtud pumba pamba, sõmarine rääskopp?
Sõel, leiwa mõhk ja ahi.
995. Niinešt tehti nika naka, puušt tehti puka paka?
Sõel.
996. Nitipuu, näkipuu, üle metsa möödipuu?
Wikerkaar.
997. Ninake nisjis, karwakesed käsjis?
Siil.

998. Mina nifi, riki, kõrwad kõki, rõki, saba rilli, ralli?
Hiir,
999. Mina weab, p—e peab?
Nõel.
1000. Noorel nelja, tefteal kahe, wanal kolme jalaga?
Suimene.
1001. Noores põlweš suur, tefkias lühike, wanas
põlweš nii pikk et keegi ei wõi mõõta?
Wari.
1002. Noorik niidul, wai sees, mätas mütsiks peas?
Heinakubi.
1003. Noorik *) nurgas, põll palawaid pabulaid
täis?
Kolle tulijid süü täis.
1004. Noorik istub nurmel, sada linti peas?
Kaalikas.
1005. Noorik nurgas, nina tilgub?
Taari astja.
1006. Noorik nutab nurga taga?
Tuul kiunub.
1007. Noor ja ilus neitsike, sai enne aastat
mehele?
Gewä.
1008. Noor olen, nooreks jään, wana olen, wanaks
jään, kudas olen nõnda jään?
Pilt.

---

*) „Nooriku“ ajemel, on sagedasti „Wanamoor“ leida.

1008. Noor olen, nooreks jään, wana olen, wanaks
jään, kuda olen, nõnda jään?
Pilt.
1009. Nui ees, wäät (tääf) taga, hiiri keller keskkel?
Kass.
1010. Nurgeline walget täis?
Soolawakk.
1011. Oherdi upub keskkel wäina?
Naba.
1012. Ohjad jookswad, tee käib ümber (ringi)?
Woff.
1013. Dinas laudas, sarw wäljas?
Mhi ja korsten.
1014. Otkaline, nofkaline, pigip — punn?
Tafjapea.
1015. Olgu faks ehk fant, kõik sööwad j. n. e.
Waata: Saks sööb.
1016. Oma rahwas, wõeras hais?
Paha hais.
1017. Dota mind, futju mind, wõta mind?
Odrad põllul.
1018. Dra ees, kera keskkel, käärid taga otsas?
Pääsukene.
1019. Org täis, mägi täis, mets täis, maa täis,
aga peosse ei saa wõtta?
Udu.
1020. Osalt siku sarw, osalt juukse sarw?
Hooletuma tüdrukue.

1021. Oti oinas, Läti lammaš, tatsutab mööda ta-
nawat?
Konu.
1022. Otsast kui ora, keskelt kui kera, walgem kui
lumi, mustem kui süsi, kõrgem kui kirik, ma-
dalam kui regi, tantšib kui emand?
Harakas.
1023. Otsast kui ora (ubin), keskelt kui kera, takka
lai kui labidas?
Rana.
1024. Otsast ork, takka tork, keskelt aegade asupuu
(kabja tagune)?
Uder.
1025. Ots ees, ots sees, keha kui kapsa pea?
Kera.
1026. Ots punane, kael karune, alaspidi ripakile?
Maafikas.
1027. Söd ja päewad käib ja liigub, ise ilma hin-
geta?
Tunnikell.
1028. Dö pikk, maa kuff, walge wäli, kirju kari, tart
karja kaitseja?
Drel, kõster, kirik, fogudus, õpetaja.
1029. Döse angerjas, päewa tõrre wits?
Raeste wöö.
1030. Dösi kinni, päewa lahti?
Silmad.

1031. Dõse ramm, päewa aher?
Säng.
1032. Dõse sünnib, päewa sureb?
Raste.
1033. Dõse toorest liha täis, päewa tühja tuult täis?
Woodi.
1034. Dõsi ülestemisi, päewa parastemisi, kahed karwad
vastamisi?
Kraasid.
1035. Dõhtab ja puhub, ise ilma eluta?
Sepa lõõts.
1036. Dõht õhtu wasta, kõht kõhtu wasta, mida
kõwemini hoiad, seda paremini lähwad?
Paaris hobused wanfri ees.
1037. Dõhtu ehitakse, hommiku riisutakse?
Kiide warn.
1038. Dõhtu õnnis, kufe laulu a'al kuningas, enne
walget waene laps?
Leib.
1039. Dõhtu tuleb, pill hüüab?
Kilf.
1040. Dõnespuu, põlespuu, keskelt meeste murdaspuu?
Püüs.
1041. Dõue tõlk ja wälja wälk?
Piits.
1042. Dõue ull, tanawa trull, laane walge peaga
wasikas, metsa kuff, mere härg?
Roer, figa, jänës, lägu, wälk.

1043. Duna suurune, penikoorma pikune?
Lõngakera.
1044. **P**aaš all, paaš peal, kribu, krabu wahel?
Weske kiwid.
1045. Pada keeb metsas (padrikus), ei ole puid ega
tuld all?
Sipelga pesa.
1046. Pajas keedetakse, waagnasse pannakse, lauale
tõstetakse, maha wijsatakse?
Worsti ork.
1047. Paks punt pengi all?
Tahk küna sees.
1048. Palakas kadunud, palistused alles?
Lumi aia ääres.
1049. Palakas põleb ära, ääred jääwad järele?
Põllu kündmine.
1050. Paljas kahe karuse wahel?
Ite kahe härja wahel.
1051. Paneb filmad nutma, aga ei liiguta südant?
Sibulas.
1052. Pane karune poisš reite wahele?
Hobune aiste wahele.
1053. Papike pajus, lakike peas?
Seen; pätk.
1054. Päewa alaspidi, ööse ülespidi?
Habe.

1055. Päewa elab, ööse furnud?
Inimene; loom.
1056. Päewa karjas, ööse orjas?
Koer.
1057. Päewa lookab, ööse kükitab?
Äte.
1058. Päewa maas, ööse maas ja taewas?
Sõel.
1059. Päewane poisike, aga wanem kui saja aastane hallpea?
Lumi.
1060. Päewa täis liha ja werd, ööse seisab suu lahti?
Paat; lootsik; wene.
1061. Päewa tiine, ööse aher?
Sukk; saabas.
1062. Päewa toorest liha täis, ööse tühja tuult täis?
Sukk; saabas.
1063. Päewa worst, ööse soolikas?
Sukk.
1064. Pea alaspidi, jalad ülespidi?
Hane sulg.
1065. Peal kaan, all kaan, pealmise kaane peal mängitakse?
Kannel.
1066. Pealt karune, seesst karune, üheksa sülda ümber karuue?
Heina koorm.

1067. Bealt lapiline ja kōwa, seeft walusat õhtu täis?
Uhi.
1068. Bealt pipi roodu, jaba kulla keerdu?
Tamu.
1069. Bealt sinine, seeft walge?
Suhtru pea.
1070. Bealt jöõb, alt si—b?
Käfikivi.
1071. Bealt süüakse, alt müüakse, keskelt ei kolba kuhugi?
Kanep.
1072. Bealt teeb tiri tärinat, alta kopsib fullerida?
Kanga kudumine.
1073. Bealt walge, seeft punane?
Snimene.
1074. Pea nõõkus, pe— kōõkus, jalad all kui muraka lehed?
Roer.
1075. Pea on, aga tihti peata, jalad on, aga tihti jaluta?
Siil.
1076. Pea otsast raiutakse, sooled seeft wõetakse, suu lõhti lõigatakse, siis alles mehine mees walmis?
Hane sulg.
1077. Pea paljas punane, tael kure karwane?
Maafikas.

1078. Pea peletu, keha meeletu, mõistab mõndagi?
Margapuu.
1079. Pea punane, kael karune, ise wahib maha?
Maasikas.
1080. Pea purustab, saba sõlmib?
Mõel ja niit.
1081. Pea süüakse, nahk müüakse, lund ei kõlba
koertelegi?
Lina.
1082. Pea tules, teine wees?
Viip.
1083. Pedajane, tammine, üle kõige must?
Püts.
1084. Peenike nagu rotisaba, aga piff nagu mets?
Puu süda.
1085. Pehme ja walge, kõwa ja kange, püksis kas-
wab ja igauks himustab?
Pähkel.
1086. Beni auk, pe—e pauk, ise si—b läbi aia
jõkleid?
Sinade kolkimine, lõugutamine.
1087. Perakond puu juurte all?
Kartohwliid warre all.
1088. Pere murrab pesemata kooki?
Tua ukse.
1089. Pere sööb, laud laulab?
Emis pörjastega.

1090. Pesa maas, munad taewas.
Dunapuu.
1091. Pesa sees, munad wäljas?
Kartohwite munad.
1092. Peseb ööd, peseb päewad, et saa walgets eladeski?
Laened kiwa, kaljud.
1093. Pidu pinda, radu randa, tungelpea ja tõrwas piitt?
Lootsik.
1094. Pigine poisite, raudsed juuksed?
Peahari.
1095. Pigu puid, ligu luid, riga räga rauda?
Woff.
1096. Pihelgane wits käib üle ilmamaa?
Wikerkaar.
1097. Piia kara, pikk kara, lai kara, naeste kara, takka tuli meeste kara, ldi kinni naeste kara?
Kangakudumine.
1098. Piia kara, piste kara, naeste kara, napi kara, tuli wõeras kara, pani kara kinni krõps?
Kangakudumine.
1199. Piimane jõgi, heinatšed perwed?
Silmad.
1100. Piima pudus põrmandule, rastwa sadas seinetele, ei wii seda wesi ära ega raiu kirwes ära?
Päewa, kuupaiste.

1101. Piirutimid, paarutimid, nahkat soorut wooru-
timeid?
Nahkpükfid.
1102. Piika piibuga, laia kaabuga?,
Kaewu foot?
1103. Pikem pikast teest?
Mure.
1104. Pikem puid, pikem maid, madalam maa rohtu?
Tee.
1105. Piika sääرده, laia lemme, kiwide kiri, wagude
wari, ise kui haawiku emanda?
Läätsjed.
1106. Piik lehm, aht piim, pärähu wesi saa
kandma?
Kast annab mahla.
1107. Piik mees, lapse müts?
Kiriku torn.
1108. Piik mets, paks mets, seeft ei saa silgu ora
(warraft?)
Hobuse saba.
1109. Piik putk ja wast wile, hilpus lähew halbu-
sele kosja?
Kaew.
1110. Piik wits pihelgane, üle ilma (aja) diispuine?
Wikerkaar.
1111. Pime nägi jänese, jalutu wöttis kinni, alasti
pani tasku?
Piis, kuul, tasku.

1112. Pime õues, piits käes?
Kaewu winn.
1113. Pini lätt peripäide puudõ?
Tuli.
1114. Pinnuke, pannuke, kannab läbi aia puid?
Mõel.
1115. Pimu puid, leesit linu, härja täis nahka,
riga räga randa?
Woff.
1116. Pimu puid, ligu linu, natuke nahka, raasuke
randa?
Woff.
1117. Piosse mahub, merde ei mahu?
Põis.
1118. Piosse mahub, pütti ei mahu?
Härja jaba.
1119. Piosse mahub, tuppa ei mahu?
Ritw.
1120. Pio täis paljast, kamalu täis karust, mida
ligidam pe—t, seda magusam maitseb?
Wiht.
1121. Pio täis fitedat, kamalu täis karust (karwu)?
Wiht.
1122. Pio täis fitedat, kaks karust?
Wiht.
1123. Pifem kui hiiri pesa j. n. e. Wähem kui . .

1124. Piisite aidate, ei ole ust ega atent?
Muna.
1125. Piisite aidate mäel, kuldraha täis?
Drawa pesa.
1126. Piisite aidate mäel, riisu, ränka täis, hull
inimesi sees?
Sinnu pesa.
1127. Piisite aidate mäel, tuul teeb lufust lahti,
tuul paneb luffu?
Kana saba.
1128. Piisite mees, raudkasukas?
Pähkel.
1192. Piisite mets, porsaid täis?
Täid juustes.
1130. Piisite mustute, kõrwad kiti liiküised?
Kirp.
1131. Piisite mustute, kõige kiila täkute, filmad
kui sibulakejed, kõrwad kottulokukejed, saba
trilli trallike?
Kirp.
1132. Piisite pajake, magus roake?
Pähkel.
1133. Piisite pillerille, madaluke malleralle, istub
soos künka otsas, paistab külge wasta päewa?
Sõhwikas.

1134. Põisite piperdaja, kaunite kakerdaja, ise rahwa
rakendaja?
Mõel.
1135. Põisite poisite, kiwine (kiwisi) kasukakene?
Pähkel.
1136. Põisite poisite, sajakordne kasukas?
Rapsa pea.
1137. Põisite poisite, seisab ühe jala peal, lakikene
peas?
Seen.
1138. Põisikene pruudikene j. n. e. Waata: Meil
on kena pruudike.
1139. Põisite pnnane poisite, kiwine kõhuke?
Lillakas.
1140. Põisite punane poisite, nabat pidi peenikesse
niidiga finni?
Sõhwikas.
1141. Põisite riist, palju warandust sees?
Rahakott.
1142. Põisikeses kambriis aetakse pilli, kõit maailma
jooksleb kottu?
Kiriku kell.
1143. Põisite unnike, sinna sisse si—, rikas listib leiba?
Mesipuu, linnupuu.
1144. Põistab sisse, tõmmab wälja, nikutab niudeid,
töö lähleb toime?
Leima sõtkumine.

1145. Piista, piista, kasta, kasta, ära ääri ära rifu?
Pudru söömine.
1146. Piisut armastavad, palju wihtawad, kõiit
auustawad?
Wagadus.
1147. Plitsub ja platsub, perenaese jalge wahel?
Wõi tegemine.
1148. Poger, pager puust tehtud, niger nager niinest
tehtud, sageraud oli sauest tehtud?
Tuba.
1149. Poisite pajus, lakikene (kübar) peas?
Seen.
1150. Pojad suured poisid, isa 'pole weel ollagi?
Heina saod; parmad.
1151. Pole wikki, pole auku, kake sugust kaupa sees?
Muna.
1152. Poole aastane poisite, istub umbje poti sees?
Pähkel.
1153. Poole aastane poisite, kale kasukas seljas?
Talwe.
1154. Poole aastane poisite, kiwikasukas seljas?
Pähkel.
1155. Poole aastane poisite j. n. e. Waata: piisite
poisite.
1156. Pool leiba aida taga?
Kuu.

1157. Pool meest joobnud, pool tark?
Õllewaadi pulk.
1158. Pool siga, pool puud?
Peahari.
1159. Pool siga, pool odra?
Worst.
1160. Pool food sulal, teine külmetanud?
Sammal seinas.
1161. Pöder kargab põllu peal, jalad maha ei puudu?
Kätki.
1162. Pöder kodu, sarwed metsas?
Balk ja oksad.
1163. Pöder magab hiire pesas?
Ukse sagar.
1164. Põhja all ei ole, aga liha täis.
Sõrmus.
1165. Põhk punaseid porsaid täis?
Sööd ahjus.
1166. Põleb, aga ei paista?
Lubi.
1167. Põrgu piisad, tule tilgad, hullud piisad, hul-
lud tilgad?
Wiin.
1168. Põrsas jookseb, põnn tõuseb?
Woff ja wärten.
1169. Põue mahub, merde ei mahu?
Põis.

1170. Breili tares, plett wäljas?
Porgand.
1171. Pudilad puus, madilad maas, Peeter pitka
heina maal?
Pähkel, lehed, heinputti.
1172. Pudru pada metsas, küla lapsed ümber?
Sipelga pesa.
1173. Pugu puid, lugu luid, kolmas paasi, neljas
laafi?
Kirik.
1174. Bunane härg ja pusijad sarwed?
Jõhwikas.
1175. Bunane härg magab jne. Waata: Ruske
härg.
1176. Bunane härg möirab läbi walge aia?
Keel.
1177. Bunane kits, kiwised sõrad?
Mit.
1178. Bunane koer magab jahu firstus?
Tuli koldes.
1179. Bunane laut, luised lehmad?
Suu ja hambad.
1180. Bunane mees, puust kasukas, wõtab meele
meeeste peasta, napsab aru naeste peasta, rii-
sub märgu poiste peasta?
Õllewaat.
1181. Bunane meelikas, wälja peal küttes?
Maafikas.

1182. Bunane mütsike, walge peake?
Baarmari.
1183. Bunane õrs walgeid kanu täis?
Hambad.
1184. Bunane pea, karwane kael, ise alaspidi ripa-
file?
Maasikas.
1185. Bunane peegel seina peal?
Päike.
1186. Bunane pult, must must (aust), kápu täis
karwu peal?
Porgand.
1187. Bunane pullike, jöhwest löake?
Jöhwikas.
1188. Bunane pull (pump) kastekorra küttes?
Jöhwikas.
1189. Bunane pull laudas, keel laudast wäljas?
Tuli ahjus.
1190. Bunane pull, seest sappi täis?
Jöhwikas.
1191. Bunane pull wahib läbi luisse aia?
Keel.
1192. Bunane rakk haugub läbi luisse aia?
Keel.
1193. Bunane sopsib musta?
Tuli paja all.

1194. Punane täkk nooleb musta mära?
Tuli ja pada.
1195. Punane titt, walge kõht?
Maasikas.
1196. Punased täkud ees, must täkk taga järel?
Sööd roobi ees.
1197. Punaselt wiiafse, mustalt tuiafse?
Tulesüsi.
1198. Puntel puus, mantel maas, Hindrik all heina maal?
Šun; maasikas; heinputk.
1299. Puu all, puu peal, kulla tükk (hõbe keeri) keskel?
Wõi karbid.
1200. Puu emis, pugalad pojad?
Mesipuu.
1201. Puujumal läheb weejumalale kosja, tühjalt läheb, täielt tuleb?
Panged, ämbred, raandad.
1202. Puumaa, nahkpõld, raudseeme?
Kraasid.
1203. Puune punnerdi, nammerdi, niidsine nimmerdi, nammerdi, sõmerine rääst?
Leiva möhk, sõel, ahi.
1204. Puu pikune, pilliroo jämedune?
Puu süda.

1205. Puu põhjal lina kubi waskise wardaga?
Koonlalaud, koonal, warras.
1206. Puupukk, luulukk, mida enam sorgitakse,
feda paremaks läheb?
Leiwa tegemine.
1207. Puu pukutimid, luu lukutimed, nahk nibu,
nabumid?
Härja ike.
1208. Puu punn, rauast ratsmann?
Kiim.
1209. Puu purud, witsa warud, hellad emised, kure-
jad kuldid, punased pugalküljega pörsaksed?
Mesilased ja mesipuu.
1210. Puupüüs, wesiukk, lind läks läbi, tütt jäi
paelu?
Waarao Punases meres.
1211. Puused piirid, klaasist põllust?
Aken.
1212. Puu sööb, lugu ragu, wintas, wäntas wääl-
nab koku, wiskab alla keldrisse?
Söömine.
1213. Puust pada, heintest roog?
Piip.
1214. Puust pea, kiwist jalg, linast keha?
Root.
1215. Puust pugsid, luust lugsid, nahk niigu näguline?
Woff.

1216. Puust puit, luust luit, nahast nika naka ümber?
Ske.
1217. Puust pufutimid jne. Waata: Puu pufutimid?
1218. Puust punder, niinest ninder, sauest sander?
Seiwa lõime, sõel, ahi.
1219. Puust puulilulike, niinest nipsukepike, sauest tatswaa; lütkka fiske, tõmma wälja, nikuta niuet, töö korras?
Seiwa sõtkumine.
1220. Puust puuritud, witsust wäänetud, sees wagad kui inglid, wäljas kurjad kui kuratid?
Mesipuu ja mesilased.
1221. Puust puusjad, rauast küüned?
Sahk; ader.
1222. Puust tehaks puter, pater, niinest tehaks niper, naper, käed teewad tetswa?
Sahusõel ja sõelumine.
1223. Puust tehtud puka, paka, niinest tehtud nika, naka, sõmerine räästik?
Sõel.
1224. Puu weab, luu raiub, Hindrik heidab ümber?
Lusikas, hambad, suu.
1225. Puu weab, luu seab, kuninga mõõt paneb paigale?
Lusikas, hambad, suu.
1226. Puu wida, luu tšaga, wanamees käänd kupp?
Lusikas, hambad, keel.

1227. **P**uuvõti, wesi luff, lind läks metja, kütt
läks kotti?

Waarao **I**sraeli lapsi **P**unases meres
taga ajamas.

1228. **P**uutööd teeb, ise sest sööb?

Rahn.

1229. **P**üha jõgi, püha mägi, püha pihlakas mäel,
pühad marjad pihlakas?

Kirik.

1230. **P**üha kuhi, piff warras.

Kirik.

1231. **P**üfsis kaswab, kõwaks läheb, wana ei söö,
noor sööb?

Uba.

1232. **P**üfsis õitseb, kalsjus kaswab?

Uba.

1233. **P**üsti sööb, küliti si—b?

Püfs.

1234. **P**ütt toorest liha täis, kumbaski otsas pole
põhja (mõlemad otsad lahti)?

Sõrmus.

1235. **N**aag ranna tee ääres, latw alaspidi, tüwi
ülespidi?

Habe.

1236. **R**aha ei maksja, aga kalliks peetakse?

Muus nimi.

1237. Raintakse, lõigatakse, keedetakse, küpsetakse,
fiiski ei kõlba süüa?
Worsti orf.
1238. Rauast ruun, wasest waljad, puust wanger?
Wasslufuga puupusš.
1239. Raudne kass, willane händ?
Nõel willase lõngaga.
1240. Raudne lind ja linane šaba?
Nõel ja niit.
1241. Raudne lind, luune roog?
Hobuse kabi.
1242. Raudne rott (šufi), takune šaba?
Nõel linase lõngaga.
1243. Raudne ruun, šiidine šaba?
Nõel ja niit.
1244. Raudne šuu, šöök puid?
Širwes; nuga; uherd; šaag.
1245. Raudne tätk, linane lakk?
Nõel ja niit.
1246. Raud wanamees puupinu taga, küpab ja kaa-
pab, kedagi kätte ei šaa?
Nõges.
1247. Käänne Riis tapab tondi Tooma ära, luise
wikatiga puise heinamaa peal?
Šnimene tapab täi küünega peas.

1248. Räbu ühte, räbu teise, räbu käib kõiki paiku?
Teerada.
1249. Keeku rääku tapsewad, rebane lakub all werd?
Tuleranaft lüüakse tuld.
1250. Riba meile, riba teile, riba kõigele külale?
Teerada.
1251. Ribn, räbu kallewad, rebase nahk pe—e peal?
Tulerand ja tael.
1252. Riie seespool, liha väljaspool?
Riiinal.
1253. Riist on, aga wett ei pia?
Sõel.
1254. Riisub ja rakkub tihedas kuusikus?
Lamba niitmine.
1255. Riisub, rakkub rika mehe toa taga?
Tuulik; tuuleweski.
1256. Riisu, rakku kallewad, rebase nahk all?
Tulerand ja tael.
1257. Ripub puu otsas, kutsub noori, kutsub wanu?
Kiriku kell.
1258. Ristis seisju ajal, purjus sõidu ajal, rattas
joosu ajal, tolm taga alati?
Tuuleweski.
1259. Rist rikkamehe wärawas?
Tuuleweski.
1260. Riisu rikka mehe tua ees?
Hao riit.

1261. Koog on, aga süüa ei kõlba?
Pilliroog.
1262. Ruske härg magab maas, aset tunda kümme aastat?
Tule ase.
1263. Ruske härg seisab ööd ja päewad heina küttes?
Jõhwikas.
1263. Saab otja, siis hooleta, saab wasta, siis waewata?
Rikkus, wara.
1264. Saarik seisab sauna taga, sada pulka pe—s?
Äte.
1265. Sada Jaanust, tuhat Jaanust, üks piff Jaanus?
Mesilased.
1266. Sada jalga all, aga läheb seliti koju?
Äte.
1267. Sada musta ratsutatavad, sada koera järel?
Noot.
1268. Sada, sada, tuhat, tuhat ühe wööga kinni?
Öle wihk.
1269. Sada, sada, tuhat tuhat, jooksewad niinest jilda mööda raudsesse linna?
Herned sõelast patta.
1270. Sada, sada, tuhat, tuhat ühe sidemega siotud?
Öle wihk.

1271. Sada, sada, tuhat, tuhat, iihest kaewust wett
joowad?
Habeme karwad.
1272. Sada sõrme ristis?
Hoone nurgad.
1273. Sada tuhat wiiekümne wõru jees?
Ole wiik.
1274. Sae lauad, palwe lauad, püha tuule lipu
lauad?
Bibbel.
1275. Saja aastane wanamoor, päewa wanadune
pea?
Lumi puu kännu otšas.
1276. Sajajalgne, seitsmeselgne, neljakõrwne?
Õie.
1277. Saja sarwiline, tuhat kurguline?
Kosk.
1278. Saksa rätsep, kahed käärid?
Wähk.
1279. Sakš pistab tasku, talupoeg wištab maha?
Tatt.
1280. Sakš jõõb, šant jõõb, nuaga ei lõigata, laua-
le ei fanta?
Ema piim.
1281. Samblašt šaunake, šoe kui pott?
Kasukas.

1282. Sant saunas, fargud käes?
Häspled.
1283. Sant saunas, kott kõhus, jalad ristati ist-
meks all?
Taari astja.
1284. Sarwif lammas sauna taga, sada auku
külje sees?
Sao riit.
1285. Saun seeft sammeldud?
Kasukas.
1286. Sääje kaks jäärt ja raudsild (küünar) laba-
jalgu?
Regi.
1287. Särk all, ihu peal, särki peal paistab päike?
Küünal.
1288. Seal maal on suur häda, kus ei mahu kasfi
saba?
Mesipuu.
1289. Sealt, kust sööb, sealt si—b?
Keris; annab leili.
1290. Sealt söidab suur söda, kust ei mahu kasfi
saba?
Wilja fari; mesilased.
1291. See nägu, mis tall on, see talle jääb?
Pilt.

1292. Seeft karune, pealt karune, üheksa sülda
ümbert karune?

Heina kuhu.

1293. Seeft kui sibul, pealt kui pagan?

Paada.

1294. Seeft must, pealt punane?

Löör, leer.

1295. Seeft siid, pealt sammet?

Paada.

1296. Seeft siiru wiiruline, pealt kulla keeruline?

Sibulas.

1297. Seeft siiru wiiruline, pealt kriipsu krääp-
juline?

Kapjas.

1298. Seina asemel seisab, härja asemel magab?

Lauda üks.

1299. Seisab puu sees, walge tamu peas?

Õlut.

1300. Seitse Lätlast ühes kindas?

Herne kaun.

1301. Seitse pead ja seitse saba ühe pea sees?

Hiire pesa hobuse pealuu sees.

1302. Seljast sööb, küljest si—b?

Räskitiwi.

1303. Sepp all, kangur karwupidi käes?

Lina sugemine.

1304. Siad lähewad linasje, pörjad põllule?
Kaalad noota.
1305. Sia pörjas põnjas, ise üsna ndelas, metjas
lepapuu tüüka peal?
Siil.
1306. Siberikud, šoberikud, mäe küljel kükitawad?
Inimese kõrwad.
1307. Siga ees, lina taga, ümber puu, läbi weise?
Saapa õmblemine.
1308. Siga hinjaab iga harjase wahelt?
Keris.
1309. Siga ise Hiuu maal, harjas paistab siia
maale?
Wikerkaar.
1310. Siga lähew lauta (linna), sibul seljas?
Leiwa laju.
1311. Siga singub sauna peal, liha tõrs pea peal?
Kuff.
1312. Siga singub, f—tt juus?
Uherd.
1313. Siga songib Soome maal, harjas paistab
siia maale?
Päike.
1314. Siga sõidab, kuld sadul seljas?
Päike.

1315. Siidi kera, seitse auku, arutab sull arivamise,
mitmet moodi mälestuse?

Pea.

1316. Siidi lõngast siotud, kuld lõngast kujutud,
istub ilma harja peal?

Wikerkaar.

1317. Siidi kera, niidi kera, agana kott ja toori
puu?

Kaas.

1318. Siidi moodi kera, seitse auku sees, iga auk
ise moodi?

Pea.

1319. Siidi sukk jookseb ümber tua?

Paha hais.

1320. Siin pale, seal pale, nagu pole kufagil?

Kangi paled.

1321. Siin tamm, seal tamm, tamme küljes oks,
oksa külles pesa, pesas muna, muna peal
must märk?

Uba.

1322. Siir kara, wiir kara, tuli wasta meeste
kara, löi kokku lõksti, pani kokku plaksti?

Kanga kudumine.

1323. Siiwuta lendab, hambaita jalwab?

Kuul.

1324. Siiwuta lendab, jalutu wõtab finni?

Lumi ja aed.

1325. Siku farwed feina külles? Dfs.
1326. Sile koor silla all, kare koor kuuse all, tihane pädaka all? Ufs.
1327. Sile kui siid, ofaline kui ohakas, ümmargune kui kera? Siil.
1328. Sile lähe j. n. e. Waata Libe läheb.
1329. Sile pistab karwast? Käsi läheb kindasse.
1330. Sile sees, farwane wäljas? Käsi kindas.
1331. Silitlen find ja pesitlen põhus, saad mu kätte, tapad ära? Kirp.
1332. Silmad on, terwed on, aga ei näe?
Suka filmad; kirtwe film; nõela film.
1333. Silmad suitsu sõgenewad, jalad mulda mädanewad?
Kanga kudumine.
1334. Sina sealt, mina tealt, ühe isa juure ühte?
Kiriku rahwas.
1335. Sinawad, punawad, ise wäiksed rummijalad?
Kamarad.

1336. Sini härg ja sirged sarwed, kirju härg ja kitsad sarwed, lauk härg ja laiad sarwed, wõt-
tis sauna sarwile, kihelkonna kufile?
Weske.
1337. Sinine põld hõbe teri täis külwatud?
Taewas.
1338. Siotud, niotud tantšib mööda tuba?
Lund.
1339. Siruta sääri, laota reisi, topi worsti wahele?
Hobuse aiste wahele panemine.
1340. Sisše pista, wälja wõtta, alumine šallib,
pealmine wäšib, pe— jubšib ja parem tuleb?
Leiwa šotkumine.
1341. Soff puus, sooled maas?
Kella nõörid.
1342. Songib kui siga, lendab kui lind, möirab
kui härg?
Sitikas.
1343. Soome maal raiutakse puid, laastud karga-
wad siia?
Lume sadu.
1344. Sooned ja jooned jookšewad kõik ühe ämma
taha otša?
Djad ja jöed merde.
1345. Soo pikka, saare pikka, aru pikka, heina pik-
ka, pikka pätka peale kauba?
Nooriku tanu.

1346. Soo soriseb, nõmm nõriseb, aru heidab aller-
kuuti?
Wihitleja wihaga lawal.
1344. Soo sõnnid, maa wõnnid, kõit inimesed
sööwad?
Kartohwliid.
1345. Soos folgutab, mäel mäkutab?
Sunt.
1346. Soo ümber tua?
Sammal feina palkide wahel.
1347. Sõda õues, raudwajarad käes?
Kanad nokiwad teri.
1348. Sõda õues, sõda tuas, sõja sõrmed risti?
Maja nurgad.
1349. Sõda Saare maal, sõnum meie maal?
Tulekahju.
1350. Sõda seisib nurme pääl, sinised kübarad pääs?
Sinad, õied.
1351. Sõda sõidab rauast silda mööda?
Herned pajas.
1352. Sõda sõidab (sõdib), pää finitab?
Lina õied.
1353. Sõerub, hõerub, metsa ajab mutakad?
Lehma jaba.
1354. Sõja sõnnud, traguna hobused, sööwad ära
soo sambladgi?
Prussakad.

1355. Sõjawägi läheb niinest filda mööda raudse linna?
Herned jõelast patta.
1356. Söödad kui wenda, seod kui warast?
Hobune.
1357. Sõrme pikkune pulk, üks hammas suus, kääri pära taga?
Wõti.
1358. Suhu sünnib, seina ei sünni?
Muna.
1359. Sui lest, talwe lest, sügise läheb mehele?
Rehi.
1360. Sui lookab, talwe kükitab?
Äke.
1361. Sui kelgib suureš metsas, talwe kükitab tala otša pääl?
Kull.
1362. Sui kuuega, talwe alasti?
Lehtpui.
1363. Sui külm, talwe kuun?
Ahi.
1364. Sui magab, talwe töös?
Regi; jaan.
1365. Suine poisike, sajakordne kasukas?
Kapsapää.

1366. Sui palja pääga, talwe mütsiga?
Puu känd.
1367. Sui fööh, talwe magab?
Sahk, äke; karu.
1368. Sui suitsseb suure wälja pääl, talwe kükitab
keras?
Äike.
1369. Sui sukkes, talwe palja jalu?
Sahk, ader.
1370. Sula ees, jää taga, kala kargab kessel?
Lõimed, kangas ja pool wõi süstik.
1371. Sureb, aga ei sure?
Liige, kui mõne korra sureb.
1372. Suretab, aga ei sureta, teeb rikkaks, aga ei
tee rikkaks, teeb waejeks, aga ei tee waejeks?
Unenägu.
1373. Surm elab, furnu elab, puusärk elab?
Joonas kala kõhus.
1374. Surm tõmmatakse oksa, furnud tuuakse koju?
Root ja kalad.
1375. Surnud toodi koju, seltsimees poodi ülesse?
Püis.
1376. Surmu matab elawat?
Tuhk matab süsi.
1377. Süsi risti aia peal, suu ammuli?
Särk.

1378. Sufiseb ja wufiseb, kui haiget teed, siis ham-
mustab?
Uks.
1379. Suu ammuli, fartw peas, lööb noort, lööb
wana?
Õllewaat.
1380. Suu lõhki, nina wiltu, augud seljas, kiunub,
karjub et küll saab?
Pajuwile.
1381. Suurem kui sitikas, vähem kui warblane ja
enam auka kui kuninga kojat?
Sõrmkübar.
1382. Suur katel ilma kaaneta?
Meri.
1383. Suur kuff, tõrwähari, püha põllupeenra peal?
Kirik.
1384. Suur kuusk, Kure mäel, tamm lai Tartu
maal j. n. e. waata: Tamm Tartu rajal.
1385. Suur küla, ei ole kufte, palju talusid, ei
ole kalja?
Surnuaed.
1386. Suure õuna (ratta) fuurune, penikoorma
pikkune?
Kera; filmaring.
1387. Suu suitseb, habe wärioseb, lõuad lõdisewad,
hambad kärisewad?
Saag.

1388. Suu suitsseb, nõmm nõrendab, mägi mäletab,
emalepp heidab hella lehti?
Rukki õitseb.
1389. Suvel kasvab kui kuusk, talvel lüpsab kui
lehm?
Kanep.
1390. Suvel kuusena, talvel lehmana?
Kanep.
1391. Suvel noorik, talvel wanamoor?
Kuusk.
1392. Suvel sõitis suurt teed, talvel lesatab
lepa all?
Lootsik, wene, paat, uup.
1393. Suvel sika, pasteltega, talvel palja jalu?
Sahk, ader.
1394. Suvel tall pea sinitab, talvel kuulab kuuse all?
Wene, lootsik, paat, uup.
1395. Suvel tüdruk, talvel naene?
Puukänd.
1396. Sündis ja ei surnud, ei sündinud ja suri?
Elias ja Jeesus.
1397. Sünnib sügise, sureb kewade?
Jää; lumi.
1398. Taadi tolf läks memme moldi?
Winn ja kaew.

1399. Taewa alune lehwitaja wöttis walguse kuu-
lutaja, wiis maatafujä peale ja mõistis seal
kohut?
Kull wöttis kufke, wiis äffe peale ja murdis ära.
1400. Taewa kuningas tuleb maa kuningale kofja
j. n. e.
Wördle: Kmuline tuleb j. n. e.
1401. Talla kui litfi, hoia kui emandat?
Woff.
1402. Talleke taga wärawa, pe—e pindafid täis
(jada auku pe—s)?
Äffe.
1403. Talleke tantfi, kofhufe paisub?
Woff.
1404. Talwe kikitab, fui loofab?
Äffe.
1405. Talwe naene, fui mees?
Puukänd.
1406. Talwe paljas, fui haljas?
Puu.
1407. Talwe tanuga, fui tanuta?
Puu.
1408. Tamme alla wiiafse küpfeid marju ja tooreid?
Surmuid kiriku aeda.
1409. Tamme laaft mere põhjas, elades ei mädane?
Keel.

1410. Tamme laastuke, lidiseb ja lädiseb, aga il-
maski ei wäsi?
Keel.
1411. Tamme leht liigahtab, kõik waatawad?
Üks.
1412. Tamme leht lootfikus, ei määrdu ega mädane?
Keel.
1413. Tamme tödsit, löötsa nahk, magu mitmekor-
raline, mao wahel wafikas?
Gina kumar.
1414. Tamm Tallinnas, 12 aru jne.
Waata: Üks tamm.
1415. Tamm Tartu rajal, lepp linna uulitsal, juu-
red kokku jooksewad, ladwad kokku langewad?
Pruut ja peig; suguwõsa.
1416. Tanumi tont, õue hunt?
Wäraw ja koer.
1417. Tastu taewa külje peal?
Kuu.
1418. Tatja watsa tõmmik lehm, iga watsa wahel
wafikas?
Gina kumar.
1419. Tädi lähtub, täät seljas?
Kas.
1420. Täkk käib nädalis korra tuas, naene paneb
waljad pähä?
Leiwaahju luud.

1421. Täff tallis, kabjad wäljas?
Nuga tupes.
1422. Täff tallis, jaba räästas?
Suits.
1423. Teä ära täägelpuu, mõista ära mõögelpuu,
mitu kirja pihlapuus? Sada kirja pihlapuus?
Kirju teff.
1424. Teed pidi tirkus, maad pidi markus, kõpa,
kapa kuutsa?
Sipelgas.
1425. Tee pikkune, sõrme suurune?
Kõis.
1426. Teil must, meil must, kõigel külal must?
Pada.
1427. Teine härg künnab soomaad, teine aru maad?
Wesiratas ja hammasratas weskes.
1428. Teine kuff teine pool õrt?
Silmad.
1429. Teine jahk jne. Waata: Teine härg.
1430. Tele puude, tale puude, seeft oli funitaw,
puude pealt pute peenike?
Weske.
1431. Teisele teeb, enesele ei tee?
Puusärk.
1432. Teises ilmas ehitatakse pruuti, ehted paista-
tawad süia?
Päikeste tõus.

1433. Teises ilmas raiutakse, laastud langewad siia?
Lumejadu.
1434. Teistele teeb, ise jääb ilma kuueta?
Kõel.
1435. Teistel soe, temal külm, teistel külm, temal
soe?
Jääkeller.
1436. Teiste puude pikkune, õmbluslõnga jämedune?
Puusüda.
1437. Töömehed tehti teiwastest, aeti kokku har-
kidest?
Aed.
1438. Tere meile, tere teile, tere igale talule?
Tee.
1439. Tibu meile, tibu teile, tibu igale peresse?
Tee.
1440. Tabinad, tabinad, kaswawad mäe külje peal?
Kõrwad.
1441. Tibu, nibu tee ääres, mõni sõna oksa peal?
Lumi.
1442. Tibu, ribu tee peal, kuu muna kännu peal,
mõni sõna metsa peal?
Hobuse si—, mees, suits.
1443. Tihane tiitsub lihase linna all?
Lehma kell.
1444. Tihane tutti pidi taewas?
Raha kaelas.

1445. Tihti olen härjapõlvne, siis jälle Koljati suurune; jookš ja keerlemine on mu ülem töö, siiski ei ole mull jalgu ega seljaroodu; arud mull on, aga ei käsi; minus elavad tuhanded hüürilised, aga ükski ei maksa mulle krossigi?

Jõgi.

1446. Tiht, taht tua taga, sada auku südames?

Õlle.

1447. Tiidu jookšeb mööda teeda, Tiidu tiivad tilgumad werd?

Panged kaalkoofudega.

1448. Tiidu jookšeb teeda mööda, Tiidu karwad kassipidi?

Heina foorm.

1449. Tiidu (Tiiru) jookšeb teeda mööda, sõõru sõsterad pärana?

Emis põrjastega.

1450. Tiikara, tišfikara, wiikara, wišfikara, tuli wišfiste, wišfiste weelt, löi kinni lakša kara?

Kanga kudumine.

1451. Tiiru mulle, tiiru sulle, tiiru teisele talule?

See rada.

1452. Tiirutimmed, taarutimmed, nahkatusju toorutimmed?

Härja ike.

1453. Tiivad tall on, aga lind ei ole?

Ingel.

1454. Tiivata lendab j. n. e. Waata: Siivuta.
1455. Tikker, tekker, läheb taewa munedes?
Humaläs.
1456. Tikjub, täkjub, lööb ja liigub, aga ei läe paigastfi?
Kell.
1457. Tilina kellad, Talina kellad, läbi soo sohinal?
Siudu, lusikaid pestakse.
1458. Tillem kui kirp j. u. e.
Waata: Wähem kui kirp.
1459. Tillerida, tallerida, alt ta keepib küllerida,
pealt teeb teri tärinaid?
Kedramine.
1460. Tillerille küsib talleralle käest taari?
Kirwe ihumine.
1461. Tilluke kirstuke, ristuke nimi, wõti ei wõta
ega käsi ei kääna muud kui lõhu ära?
Kana muna.
1462. Tillukene rakikene hangub, raudjaba jalge wahel?
Sina lõuget.
1463. Tillukene mees, lüme kasukas seljas?
Pähkel.
1464. Tillukene tillerdaja, kõige asja tallitaja?
Mõel.
1465. Tilluke, tollake, raudne rakake, weab läbi
aia puid?
Mõel.

1466. Timp, tamp tee peal, Lätlane lehe peal,
kana muna kannu otšas?
Hobune, lumi, lind otšal.
1467. Timm müügib, tamm müügib, pika püha
pedaja otšas?
Kell.
1468. Tipiline, täpiline, istub aida harja peal?
Maeste müts Wigalas.
1469. Tipit, tapit tuleb tupp, puhub mulla, leiab
kulla, pistab seina prao waele?
Põršas, leiab leiwa raasufese.
1470. Tipš, taps, tistall, metskits, kiskall, alte
pulte puh, üks jalg all?
Sepa lööts.
1471. Tirinaga, tärinaga raudsesse linna?
Herneste patta panemine.
1472. Tirr, tirr teed mööda raudsesse linna, tuli-
sesse merde?
Herneste patta panemine.
1473. Tita muna tee peal, kaks muna kannu peal,
mõni sõna lepa otšas?
Lumi.
1474. Tont nurgas, tüdruk kõrwas?
Woff.
1475. Tits, tats tafane, hiiri auk ümmargune?
Pudel.

1476. Titt nutab Tirelu mäel, kümme meest kirjuta-
tavad?

Torupill.

1477. Toob koju, mis ei saa, jätab metsa, mis saab?
Täid.

1478. Too meest, wii meest, pane meest lööga.
Pada.

1479. Topi tompu, lahuta reisa, kääna karvast?
Hobuse rafendamine.

1480. Tops, tops tormi, tõmma rihmad finni?
Kingad.

1481. Tore kuusk, hele tamm, rikka mehe tua ees?
Uken.

1482. Torf torke peal, särk särgi peal, lähed siiski
palja pe—ga põllule.

Rana.

1483. Tosjuline all jne. Waata: Hingeline all.

1484. Tõlk, tõlk üle küla?

Wirutamine.

1485. Tõmmu lehm ja kotsu wats, igas watsas
wasikas, igas murdes mulikas?

Dina fupar.

1486. Tõps kõnnib teed mööda jne. Waata: Tiidu
jookseb.

1487. Tõstab hända, ei tõsta kanda?

Tikut.

1488. Tõstab üht reit, tõstab teist reit, paneb karuse wähele ?
Hobuse rakendamine.
1489. Tõts, tats tõmmu härg, igas nurgas nuum-
härg, igas kolgas kohihärg, igas watsjas wafikad?
Lina kuprad ?
1490. Tõuka lülli, tõmma lülli, lülli filma lühe-
nese, lülli filma pikenehe ?
Alma ette lükataw laud.
1491. Triksjub, trakjub tihedas tammikus.
Lamba niitmine.
1492. Tšiberikku jne. Waata: Siberikud.
1493. Tšiga tšeng Tšooru maal, harjaksed paistwad
šia maale ?
Tulekahju.
1494. Tuas tuhat teed, aga ei tunne ühtki ?
Jäljed.
1495. Tua taga tuiskab, šauna taga šajab, ukse
ees hea ilm ?
Kawal inimene.
1496. Tuba läks aknašt wälja, pere jäi wangi ?
Kaalad noodas.
1497. Tuba tuttawaid täis, üks ei tunne üht, teine
teist ?
Jäljed.
1498. Tuhhat hoošt teel, ei taha heinu ega kaeru,
šiiški nobedad jookšma ?
Lume šadu.

1499. Tuhat hiiirilist tulewad tuppä, ükski ei maksa kopikat?
 Djad ja kraawid jooksewad jõkke; jõed meresse.
1500. Tuhat Jaanušt, sada Jaanušt, üks pikne Jaanus?
 Kuusik okastega, okstega ja tüwiga.
1501. Tuhat lippu tua peal, sada lippu sauna peal, hõbelipp öue peal?
 Tähed ja kuu.
1502. Tuhat toome lehte, sada saare lehte, kaks kaane lauakest?
 Raamat.
1503. Tuhat torki, sada orki, paitab peol pead?
 Lina hark.
1504. Tuhat, tuhat, sada, sada jooksewad (sõidawad) niinest silda kaudu raudsesse linna?
 Herned sõelast patta.
1505. Tuhat, tuhat, sada, sada, tantswad mööda niinest silda, langewad raudse hana põhja?
 Herned sõelast patta.
1506. Tuhat, tuhat, sada, sada, ühe tamme juure peal?
 Suuksed; habe.
1507. Tuhat, tuhat, ühe wõõga, kahe otsaga?
 Õle wiht.
1508. Tuhat tuhti tihti lauda, sada sammast saare lauda?
 Saew.

1509. Tuhat tulpi, sada salpi, j. n. e. nii kui ülemine.
1510. Tuhat turki, sada särki, seljas läheb põllule, pe— ikka paljas?
Kana.
1511. Tuhat tuli ruti auku, sada sandi si— auku, üks käib ümber nõõri augu?
Woff.
1512. Tuhat tutu lutulist, sada sarwilist?
Kari.
1513. Tuhat tuude luude auku, sada sandi auku, wiiskümmend wilisti auku?
Söel.
1514. Tuhat tuude luude, sada auku sambas?
Äke; puuriit.
1515. Tuhat tükki linti lanti, sada saarikast põhja lanti?
Laew.
1516. Tuld sööb, werd joob?
Püüs.
1517. Tuld sööb, wett si—b?
Püüs.
1518. Tuleb aknast tuppä, ei tee akent katti kunagi?
Walguš.
1519. Tuleb meile Meerimaalt, Meerimaalt ja Keerimaalt, igawesed kingad jalas, karuspidi kasut seljas?
Karu.

1520. Tuleb sisse tuiga, taiga, wõtab kulla, jätab
mulla, ees herra, kestel kera, takka lai labidas?
Rana.
1521. Tuleb sisse kui saks, lähed wälja kui fant?
Pühad.
1522. Tules ei põle, maas ei mädane, wees ei upu?
Nimi.
1523. Tuline on, aga ei pane põlema?
Tuline loom.
1524. Tuol maal tammõ raotas, sealõ maalõ lastu
tõilgujõ?
Raha tegemine.
1525. Tussite, tassite, tuleb tuppä j. n. e. Waata:
Tipit, täpit jne.
1526. Tutt, tatt, tua taga, sada auku pe—s?
Äte.
1527. Tuules, tormis, päewas, pärmis, kindlas kam-
bris, kiwine kasukas seljas?
Pähkel.
1528. Tuules, tormis taheneb, päewas paheneb, uues
hoones, kindlas kambriis?
Pähkel.
1529. Tuul kiigutab, päew kuiwatab, kuninga ho-
bused wiivad mehele?
Pähkel.
1530. Tuulte tuhinas, metsa mühinas, kindlas hoo-
nes, wassfes kambriis?
Pähkel.

1531. Tuulte wuhinal, metsa kohinal ja finnem kui
fiwine kirst?
Pähkel.
1532. Tuwi tutti pidi taewas?
Kaela raha.
1533. Tüff puud, tüff luud, kaks pead, neli sarwe,
kahesja jalga, kaks keha, kaks parnu piitsa?
Härjad ikkes.
1534. Tütar tiine, ema aher, magab furnute riiete
wahel?
Woff.
1535. Tütred käiwad emale, ema ei saa iial tütreile?
Kaew.
1536. Tüügäs ülespidi, ladw alaspidi?
Lehma saba.
1537. Tüükast karwane, keskelt file, otsast punane,
ise otsast tolkneb?
Maafikas.
1538. Umbne järweke, ei saa üle ega ümber?
Wari.
1539. Uru huilgab kabe mäe wahel? |
Haisju ääl.
1540. Uksitab ja haiseb, saksad sööwad siisgi?
Suust.
1541. Uks sööb, maa mahandab, wesi hoolab omaft
kohast?
Inimene hauas.

1542. Utt tutt tua taga, suitsu saga selja taga?
Ühe.
1543. Uus tuba, uft pole kufagil?
Muna.
1544. Ühed kolmekandilised, ühel pikad püksid jalas,
ühel siidi riided seljas?
Tatrad, kaerad, rukki õitsmine.
1545. Ühejalaga sant, kaitseb kõige karja (koku) ära?
Uks; wäraw.
1546. Ühejalgne kannab kahejalgsjet?
Kantsel.
1547. Ühe korra käib ümber tua, waatab igasse auku?
Päike.
1548. Üheksa auku ühes sambas?
Inimene.
1549. Üheksa auku ümber augu?
Natta rummi.
1550. Üheksast lapsest saab kolm poissi ja kolmest
poisist tugew mees?
Üheksakeene kõis.
1551. Üheksa filma ühel mehel?
Paja kook.
1552. Ühele kitsas, teisele paras, kolmandamale
wäga lai?
Saladus.
1553. Ühel pool mets, teisel pool põld?
Kasukas.

1554. Ühe mehe ramnu, üheksa mehe mõistus?
Hunt.
1555. Ühes on kaks, saavad kofku, teevad kaks?
Käärid.
1556. Ühest kõiešt kistakse, kõik linn liigub?
Dõnga kerimine.
1557. Ühest uksest tuleb jisse, kahest läheb wälja?
Suits katusse unkadest.
1558. Ühe wööga ümbert kinni?
Õle wihk.
1559. Ühe wööga, kase otsaga?
Õle wihk.
1560. Üks ait, kaks puu luffu ees?
Worst.
1561. Üks ait, neli nuffa, igal nuffal hõbedat?
Hõbune.
1562. Üks ait, sada akent?
Sõel.
1563. Üks emand, sada särki seljas?
Kapsa pea.
1564. Üks ema, üheksa kätkit, igas kätkis kaks last
kõiki ise kiigutab?
Läätsid.
1565. Üks halg kiitab kaks ahju?
Härja keel.

1566. Üks hani, kaks kaela.
Pütsid.
1567. Üks hani, neli nina?
Padjaja püür.
1568. Üks hiir, kaks saba?
Pastel.
1569. Üks hunt, kaks pead?
Tua aampalgid.
1570. Üks impab, teine timpab, kolmas koguni kõwer,
neljas neitji nina, viies wiguri wänt, kuues
koguduse pulk, seitsmes seti auk, kaheksas
karwa lõug?
? ?
1571. Üks isa, sada poega?
Suhi ja saod; kuhilas ja parmad.
1572. Üks kala, kaks hända?
Põll.
1573. Üks kannab kaks pead ja kaheksa jalga?
Lammast toob kaks talle.
1574. Üks karu, kaks sarwe (toosju auku)?
Maja ja ungap.
1575. Üks kaus, kümme koosta?
Mattarumm kodaratega.
1576. Üks pits, kaks selgroodu (selgluud)?
Woff.
1577. Ükski wõti ei tee lahti, millest tumb, kükkab lahti?
Suimese hais.

1578. Üks kõrend, lina luid täis?
Hambad.
1579. Üks kuuskullamäel, kõik kuused kumardavad?
Špetaja ja fogudus.
1580. Üks kull, kuus jalga?
Rahe poolega säng.
1581. Üks kuusk, tuhat oksa?
Sambla mätaš.
1582. Üks maailm, kaks päikest?
Pea ja filmad.
1583. Üks maja, neli uurka, iga nurga all nael rauda?
Hobune.
1584. Üks meri, kolm saart?
Kolm suurt püha aastas.
1485. Üks nõu, kaks auku, puu lähed sižje karkäuk?
Toober.
1586. Üks oli hüüpu, teine tüüpu, kolmas foguni
kõvera, neljas nehistis auku, viies wihistis
auku, kuues ku— auku, seitsmes selja sooni-
line, kaheljas karwanasši, üheksas hülli m—,
ümnes kolmande foguja?
Woff.
1586. Üks naene, sajakordne kajakas seljas?
Kapsa pea.
1587. Üks on pikka piiramata, teine laia lausumata,
kolmas põlwista on kõwer?
Mets, taewas, jõgi.

1588. Üks orikas, kaks pe—t?
Maja ja ungar.
1589. Üks ots põleb, teine ots mädaneb, keskoht
kuivab?
Piip.
1590. Üks puu kumardab, kõi laas langeb?
Kirikus Issa meie paludes.
1591. Üks puu, wiis aru?
Salg.
1592. Üks puu pakk, üheksa auku?
Inimene.
1593. Üks pütifene, kahesugust märga sees, ei ole
pulkka ees ega auku sees?
Muna.
1594. Üks saar, sada aru, igal arul ise pesa, igas
pesas kaks muna?
Lüüts.
1595. Üks saaks (sant), sada mantelt, ilma nõela
pistmata?
Kapsa pea.
1596. Üks sant, sada saterkumbe?
Root.
1597. Üks saun, neli nurka, iga nurga all raudlatt?
Hobune.
1598. Üks saun, sada akent (auku)?
Puu riit.

1599. Üks saun, sada läwe?
Söel.
1600. Üks saun, sada mulku, tuhat tuulejooksu mulku?
Puu riit.
1601. Üks figa, kahetja kärja?
Laud.
1602. Üks sikk, neli sarwe?
Tuulik; tuulewesti.
1603. Üks jõob alati, teine joob täitmata, kolmas jookseb ilma otjani, neljas laulab hääleta?
Tuli, maa, weji, tuul.
1604. Üks talu, wiis kammert, igas kambriis pime mees korteris?
Sõrmfinnaš.
1605. Üks tamm, kaksteistkümmend aru, igas arus neli linu pesa, igas pesas seitse muna?
Nasta, kuud, nädalid, päewad.
1606. Üks tamm, kaksteistkümmend oksa, igas oksas neli kuffu?
Nasta, kuud nädalid.
1607. Üks tamm, üheksa aru, igas arus kaks pesa, igas pesas kaks muna?
Läätsid.
1608. Üks teeb timp tamp, teine teeb timp tamp, kolmas teeb timp tamp, neljas teeb timp tamp, wiies karwiuhti?
Hobune.

1609. Üks tuba kindlas kambriis, ei sinna puudu
tuult ega pääse päewa?

Pähkel.

1610. Üks tuba, rohkem aknaid ees kui küniga koyal?
Sõrmkübar.

1611. Üks tuba, tuhat akent?

Puurit.

1612. Üks tuba, wiis kammert?

Sõrmkinnas.

1613. Üks tuleb mujalt maalt, katab maad, katab
mered?

Jää; lumi.

1614. Üks üks läheb wiide kambriisse?

Sõrmkinnas.

1615. Üks üks minna, wiis kammert kääia?

Sõrmkinnas.

1616. Üks ütleb: päewa mull waewa; teine ütleb:
ööfel mull waewa; kolmas ütleb: üks mull kõi?

Isste, woodi, põrand.

1617. Üks ütleb: sui hea (pikk), teine ütleb: talwe
hea (pikk), kolmas ütleb: üks mull kõi?

Regi, wanter, hobune.

1618. Üks ütleb: öö pikk, teine ütleb: päew pikk,
kolmas: üks nad mõlemad?

Säng, tool, põrand.

1619. Üks ütleb: tuleks öö, teine ütleb: tuleks päew,
kolmas ütleb: üks mull kõi?

Tool, woodi tuba.

1620. Üks waat, kahesugust õlut sees?
Muna.
1621. Üle ilma pihlakas?
Wikerkaar.
1622. Üle järwe purre?
Preesi telg.
1624. Üle metsa wuu nahk?
Suits.
1625. Üle file, üle suwe ilma lõõjata lüüakse?
Lehma kell.
1626. Üles ketras, alla metras, sai otša, löi muna?
Tapud.
1627. Ülespidi nutitab, allapidi juuritab?
Kartohwel.
1628. Ülewel kõrges, tuules, tormis, kindlas kamb-
ris, piinas painas, kotis kaswab, sopis, juurikas?
Pähkel.
1629. Ümber ilma ulatab, ümber pea ei ulata?
Silmad.
1630. Ümmargune kui muna, kõrgem kui firik?
Kera.
1631. Ümmargusem kui muna, pikem kui puu, ker-
gem kui kivi?
Kera.
1627. Waat waadi peal j. n. e. Waata: Nam
aami peal.

1628. Waat wainul, punane pulk ees?
Hani.
1629. Wahel kõwa, wahel pehme, mida kõwem, seda enam naesed armastawad?
Lehma nisad.
1630. Walge ait, punased postid?
Hani.
1631. Walge ait, wahased sambad all?
Luif.
1632. Walged lambad hüppawad meres?
Herned pajas.
1633. Walged lambad lähewad raudteed mööda merde mis kõrinal?
Herned sõelast patta.
1634. Walged kanad punasel õrrel?
Hambad ja hamba igemed.
1635. Walge hobune wainul, kõht luid, kanta täis?
Kirif.
1636. Walge härg mäe otjas, üks sarw peas?
Kirif.
1637. Walge härg wainul, kirjud konnad kõhus?
Kirif.
1638. Walgeid lambaid laut täis j. n. e. Waata:
Laut lambaid.
1639. Walge kirif, aga läwe ei ole?
Muna.

1640. Walge kiwi aida all?   Lehma udar.
1641. Walge kont keft koplit?   Kirik.
1642. Walge lammas, sula selg?   Pudurul wõi peal.
1643. Walge mära wainul, kõhus konnad krooksu-
wad, matakad madelewad?   Kirik.
1644. Wäike nirgife jookseb ümber mätta?   Wärten ümber pooli.
1645. Walge orik wao fees?   Westki kiwi.
1646. Walge põld, must seeme?   Raamat ja kiri.
1647. Walge põll, murtud ääred?   Uken.
1648. Walge pulk, punane paif?   Warak.
1649. Walge sadul, mustad kirbud?   Raamat ja kiri.
1650. Walget jõbb, musta si—b?   Beerg.
1651. Walge utt, mäda seljas?   Pudurul wõi peal.

1652. Walge waat, punane pulk?
Hani — punane noff.
1653. Walge wafikas musta härja kurgu all?
Kolle.
1654. Walge wäli, kirju kari, tark (must) karja
kaitseja?
Kirik, kogudus ja õpetaja.
1655. Walge wäli, kiriwane kari, kangekaelne kar-
jane käib taga järele?
Laps õpib raamatut lugema.
1656. Walge wits, keel küljes?
Sõlg; prees.
1657. Wana eit nurgas, rüpe pindu täis?
Sigade küna.
1658. Wana emis, seitse põrsast?
Nädal.
1659. Wana hobune, kuus külje luud?
Lootsif; paat.
1660. Wana härg pikali maas, sooled liiguvad?
Tuba.
1661. Wana härg, wastsed (wastksed) sooled?
Kannel.
1662. Wana isa istub wareme peal, neli neitsit
tantsiwad wäljas?
Tuuleweste.
1663. Wanale abiks, lapsela mängiks?
Kepp.

1664. Wanamees ajab mööda õrja ja tõrja, teivad
seljas?
Kana.
1665. Wanamees hauas, habe wäljas?
Kaker.
1666. Wanamees huilgab kake mäe wahel?
Paha haiju hääl.
1667. Wanamees istub ahju ääres, pulk pe—s?
Kaks.
1668. Wanamees istub aia peal, hallid rätikud jalas?
Wares.
1669. Wanamees istub nurgas, süle wett täis?
Kolja astja; taari astja.
1670. Wanamees istub tee ääres, käli lasu süles;
kes mööda läheb, saab ühe omale?
Taks.
1671. Wanamees kükakjilla, lueb taewa tähti?
Kaewu kook.
1672. Wanamees laulab tua peal, were waagen pea
peal?
Kuff.
1673. Wanamees läheb laudile, liha waagen pea
peal, ei anna maitsta maitugi ega katjuda
kõhtugi?
Kuff.
1674. Wanamees kõnnib tuas, liha waagen pea peal,
ei jõõ ise ega anna teistele?
Kuff.

1675. Wanamees lähed metsja, kümme koera jooks-
wad ees?
Warwad.
1676. Wanamees mäe otjas, kullatud kingad jalas?
Ader; saht.
1677. Wanamees mängib kiikapilli, must mees kär-
tab tõrre sees?
Röster ja kirikherra.
1678. Wanamees nurgas, kaltjud kaelas?
Wõrk; noot.
1679. Wanamees nurgas, kullaketid peos?
Taariaftja; kaljaastja.
1680. Wanamees nurgas, mustad munad süles?
Uhi ja keris.
1681. Wanamees nurgas pe—e pindu täis?
Raiespakk.
1682. Wanamees (taat) nurgas, tilk nina otjas?
Kalja astja; taariaftja.
1683. Wanamees nurgas, waatjad kaelas?
Rangid warnas.
1684. Wanamees raiub Hiin maal, laastud lange-
wad meie maal?
Lumi; rahe.
1685. Wanamees waarikus, kausis kummuli peas?
Seen; tatikas.

1686. Wanamees waewas, käsi põsel taewas, lueb
taewa tähti, mere põhja sõmeraid?

Kaewu winn.

1687. Wanamees wahib põlwini kulla sees?

Pott ahjus süte sees.

1688. Wanamees wajutab, wanamoor wäri seb?

Käsi kiwi.

1689. Wanamees wäljas, hallhabe suus, tuleb tuppa,
pistab pea pangi alla?

Külm.

1690. Wanamees wäljal, raudsaapad jalas?

Uder.

1691. Wanamooril sada särki seljas, aga pe— paljas?

Sauna keris ja ahi.

1692. Wanamoor nurgas, kiwi munad kõhus?

Ahi.

1693. Wanamoor nurgas, õlekubud kõhus?

Kalja astja; taari tõrs.

1694. Wanamoor nurgas, sada hammast suus, hant-
mustab küll, aga ei neela?

Sinahari.

1695. Wanamoor tuas, sada haatwa peas?

Palgi ots.

1696. Wanamoor warnas, sõrm suus, witsa wäädi-
med watsa ümber?

Lähker; las.

1697. Wanamoor watsakile, kujuk küüntega küütakile?
Karu äke.
1698. Wana naene nurgas, süle saiu täis, ei sünni
üks suhu pista ega teine hammustada?
Uhi ja keris.
1699. Wana orik walge wahu sees?
Weskewiwi.
1700. Wanapagan kivi otšas, raudšorad jalas?
Äke.
1701. Wanapoiš tuas, feelik seljas?
Tulehark; õel naene.
1702. Wana tarik tare taga, sada pulka taga otšas?
Äke.
1703. Wana tööšik tötsja, watsja, toob igast watsast
wafika?
Šunapuu.
1704. Wana wakk, uus kaan?
Wesi ja jää.
1705. Waras läheb aita, jätab koti wälja?
Nööpnõel.
1706. Wara walwamas, wara waibumas?
Kuff.
1707. Ware all, ware peal, kuremunad keskel?
Leiwad ahjus.
1708. Waru walgeid kanu täis?
Šambad.

1709. Wasikas (wana) härja nime all?
Uhi ja kolle.
1710. Wasikas magab raudhärja nina all?
Kolle ahju ees.
1711. Wasikne warras, kuldne kurikas?
Kaswaw rufis.
1712. Wasik waagen ja hõbe õunad?
Taewas ja tähed.
1713. Wasikne kast, siilu sees mull?
Sipp.
1714. Wähem kui hiir ja enam aknaid kui kuninga
kojal.
Sõrmkübar.
1715. Wähem kui hiir, suurem kui kilt ja enam
auka kui linnal aknaid?
Sõrmkübar.
1716. Wähem kui kirp, raskem kui härg, ütski ei
tõsta üles?
Tule säde.
1717. Wäike lehmake, magus piimake?
Kanepi seeme?
1718. Wäike majake, 100 ja 1000 kaupa sõja-
mehi sees?
? ?
1719. Wäike mees kannab kummuli käies suurema
koorma kui ise on, aga karu neelab ta kõige
koormaga ära?
Sipelgas.

1720. Wäike mereke, urmeline ääreke?
Sõlg; prees.
1721. Wäike rakake, käib kōik metsja puud läbi,
kake kammu otja ei saa?
Drawas.
1722. Wäike uun, aga enam peret kui kuninga kojat?
Mesipuu.
1723. Wäike walge aidake, uft pole kusagil?
Kana muna.
1724. Wäike walge linnake, läwe pole kusagil?
Kana muna.
1725. Wäiksed wärawakesed, tuul päästab, tuul
paneb?
Kana saba.
1726. Wedel wedela wiamees?
Tuli ja wesi.
1727. Wees seisab, maas ei seisja?
Wõrk; noot.
1728. Wees sünnib, wees ristitakse, saab aga ema
juurde, on surm käes?
Sool.
1729. Weest luff, puust wōti?
Sild.
1730. Weest luff, puust wōti, lind lähed läbi,
püüdja jääb puuri?
Waarao Punases meres Israeli lapji tagasi ajades.

1731. Weest wedelam ?
Meel ja möte.
1732. Wene kits ja legurad sarwed, tantšib küla
tänawas ?
Saan.
1733. Werd kannab, werd litšub, enesel werd ei olegi ?
Sadul.
1734. Werew lehm, jöhwine löög ?
Jöhwikas.
1735. Wesi all, wesi peal, kala ujub kuiwast läbi ?
Kanga kudumine.
1736. Wesi all, naht peal, küljekondid kõige peal ?
Taari astja ; kalja astja.
1737. Wesi jookseb wasta mäge üles ?
Elajas joob.
1738. Wider kisub waderi habemest karwu ?
Willakraasmine.
1739. Wiht wiiduti, tuust tuudeti, ise jalajuhst ?
Talwine teemärk.
1740. Wiht witsata, lund lehita, tort takuta ?
Habe.
1741. Wihma kardab, külma ei kardab ?
Kasukas.
1742. Wiakse wälja kui kirp, tuakse jälle kui
waagen (lund, ratas) ?
Kairis.

1743. Wiigipuu, wäägipuu, üle metsa möödipuu?
Wikerkaar.
1744. Wii must, too must, pane must lõdga?
Pada.
1745. Wiis kammert, igas kambriis pime mees?
Kinnas.
1746. Wiis kitse näriwad (sööwad) ühe kuhja kallal?
Suka kudumine.
1747. Wiis meest kuhja otšas kuiwad, wiis meest
kuhja all märjad?
Vina kedramine.
1748. Wiis meest kaewad ühte kaewu?
Suka kudumine.
1749. Wiis meest wimmawad, teist wiis tõmmawad,
noota üle Pusu mäe nõuawad?
Pükste jalga tõmmamine.
1750. Wiis nirki jookšewad ilma niiti, ei saa teist
kätte?
Suka kudumine.
1751. Wiis oli wattu, kuus oli kuttu, tuhat oli
tuuli luuli auku, seistes wana lelepi auku?
Woff.
1752. Wiis wenda lähewad ees, paljaspea taga järel?
Warwad ja kand.
1753. Wiis wenda wiškawad kaks wiletsat (töbišt)
tuast wälja?
Nina nuuskamine.

1754. Wiis wikki, kuus kutti, seitšmes libe auk,
kaheljas kare kott?
Woff.
1755. Wiis wimpu ja kümme kimpu käiwad ümber
mõiraja augu?
Sufa kudumine; wantri rattad.
1756. Wiis wiilu, kümme kiilu ümber pädaka (ööri)
augu?
Wantri ratas.
1757. Wilime, walimõ wao pääl ei paista päew,
ei putu tuul?
Soolikad.
1758. Wiles pill paju pööšas?
Ujs.
1759. Wingub, jingub jooksib ümber maa ja mere?
Tuul, torm.
1760. Winka, wanka, kinka, kanka, kuhu ja lähed?
Lähem oma isa, ema mõisa?
Tõgi.
1761. Wintlik, wäntlik, üle metsa heitlik?
Tuul.
1762. Wintlik, wäntlik, üle mõisa heitlik?
Nipled.
1763. Winta, wänta, kõnta, kanta, filmapilgu
sihwatus?
Wätk.

1764. Wirwipuu, wärwipuu, üle metsa loogapuu?
Wiferkaar.
1765. Witsust wakk, tohust tõrs, sihwib, jahwib et
jadiseb?
Sari.
1766. Worst warnas, ots maas?
Rõis.
1767. Wõeral maal raiutakse puid, siia langwad
laastud?
Kirjad.
1768. Wõlla puuakse, pea raiutakse, ära uputatakse,
puruks pekstakse, saksaks tehakse?
Lina.
1769. Wõta arud laiali, pane karune waele?
Hobuse aiste waele panemine.
1770. Wõtab, siis kaswab, paned, siis kahaneb?
Rätki.

Sind 30 top.